

Cauza C-438/12

**Irmengard Weber
împotriva
Mechthilde Weber**

[cerere de decizie preliminară formulată de Oberlandesgericht München (Germania)]

„Competență judiciară în materie civilă și comercială – Regulamentul (CE) nr. 44/2001 – Articolul 22 punctul 1 – Competență exclusivă – Litigii în materie de drepturi reale imobiliare – Includerea dreptului de preempțiune cu privire la un imobil – Articolul 27 alineatul (1) – Litispendență – Noțiunea de cereri «introduse între aceleași părți» – Noțiunea de cereri «având același obiect și aceeași cauză» – Sancționarea abuzului de dreptul de a exercita acțiunea – Coroborarea articolului 22 punctul 1 cu articolul 27 alineatul (1) – Articolul 28 alineatul (1) – Conexitate – Criterii de apreciere a suspendării judecării cauzei – Coroborarea articolelor 27 și 28 – Dreptul la protecție jurisdicțională efectivă”

I – Introducere

1. Cererea de decizie preliminară formulată de Oberlandesgericht München (Germania) privește interpretarea Regulamentului (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială(2), în special a articolului 22 punctul 1(3), a articolului 27 alineatul (1)(4) și a articolului 28 alineatul (1)(5) din acesta. Curtea este astfel chemată să se pronunțe cu privire la interpretarea normei de competență exclusivă aplicabile în materie de drepturi reale imobiliare, precum și a normelor aplicabile în caz de litispendență sau de conexitate care figurează în regulamentul menționat.

2. De la bun început, precizăm că este oportun, în opinia noastră, să realizăm o reconfigurare care constă în examinarea multiplelor întrebări care sunt adresate Curții într-o ordine care urmează mai mult logica și sistemul Regulamentului nr. 44/2001, iar nu în ordinea reținută de instanța de trimitere.

3. Mai întâi, Curtea va trebui să declare dacă articolul 22 punctul 1 din regulamentul menționat, care rezervă o competență exclusivă instanțelor din statul membru pe teritoriul căruia se situează imobilul care face obiectul drepturilor reale în litigiu, se aplică sau nu se aplică în cazul unei acțiuni prin care se urmărește să se constate faptul că un drept de preempțiune imobiliar nu a fost exercitat în mod valabil(6).

4. În legătură cu punctul anterior, o altă întrebare(7) urmărește să se stabilească dacă, în caz de litispendență

în sensul articolului 27 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001, instanța sesizată ulterior este autorizată să ia în considerare, pentru a nu suspenda judecarea cauzei, faptul că, în opinia sa, prima instanță sesizată nu este cea care este exclusiv competentă în temeiul articolului 22 punctul 1 din același regulament și că, în consecință, hotărârea pe care aceasta ar putea să o pronunțe nu va fi recunoscută în celelalte state membre, în temeiul articolului 35 alineatul (1) din acest regulament(8).

5. Instanța de trimitere urmărește de asemenea să afle dacă pot fi considerate ca încadrându-se în norma de litispendență prevăzută la articolul 27 din Regulamentul nr. 44/2001 două acțiuni cu care sunt sesizate instanțe din state membre diferite, pe de o parte, atunci când două persoane sunt copârâte în raport cu un terț în cadrul uneia dintre aceste proceduri și, respectiv, părți adverse între ele în cealaltă și, pe de altă parte, atunci când respectivele acțiuni se referă la cereri întemeiate pe motive diferite, iar o aceeași problemă juridică ar trebui soluționată cu titlu preliminar în cele două situații(9).

6. În plus, se solicită Curții să precizeze dacă, în cadrul deciziei de suspendare a judecării cauzei pe care trebuie să o ia în temeiul articolului 27 alineatul (1) din regulamentul menționat, instanța sesizată ulterior trebuie nu numai să examineze susținerea unei părți potrivit căreia cealaltă parte ar fi săvârșit un abuz de drept prin introducerea unei acțiuni în fața primei instanțe sesizate, ci și să apere dreptul la protecție jurisdicțională al celui de al doilea reclamant și, în cazul unui răspuns afirmativ, consecințele care ar trebui să se deducă de aici(10).

7. Pe de altă parte, Curții i se solicită să stabilească dacă, înainte de a putea aplica articolul 28 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001, referitor la acțiunile conexe care sunt pendinte înaintea unor instanțe din state membre diferite, instanța sesizată ulterior trebuie să fi hotărât că articolul 27 alineatul (1) din același regulament, referitor la cazurile de litispendență, nu este aplicabil în speță(11).

8. În sfârșit, instanța de trimitere ridică problema criteriilor pe care le poate lua în considerare în cadrul exercitării puterii de apreciere care este recunoscută de articolul 28 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001, amintindu-se că acesta prevede că suspendarea judecării este facultativă în caz de conexitate(12).

II – Litigiul principal, întrebările preliminare și procedura în fața Curții

9. Litigiul principal are loc între doamna I. Weber și doamna M. Weber, două surori de vârstă adultă care sunt coproprietare, în cote de șase zecimi și, respectiv, de patru zecimi, ale unui teren situat în München (Germania). În urma unui act notarial din 20 decembrie 1971, un drept de preempțiune cu privire la acest bun imobil a fost înregistrat în cartea funciară în favoarea doamnei I. Weber, în conformitate cu articolul 1094 alineatul 1 din Codul civil german(13) (Bürgerliches Gesetzbuch, denumit în continuare „BGB”).

10. Prin contractul notarial din 28 octombrie 2009, doamna M. Weber a vândut cota-parte de patru zecimi pe care o deținea societății de drept german Z. GbR, unul dintre directorii acesteia fiind fiul său, domnul Calmetta, avocat stabilit la Milano (Italia). Potrivit unei clauze introduse în acest contract, doamna M. Weber și-a rezervat un drept de retractare, valabil până la 28 martie 2010 și supus anumitor condiții.

11. Informată de notarul care a instrumentat contractul în cauză la München, doamna I. Weber și-a exercitat dreptul de preempțiune cu privire la această cotă-parte, prin scrisoarea din 18 decembrie 2009, în temeiul articolelor 463 și 464 din BGB(14).

12. La 25 februarie 2010, prin contractul încheiat în fața aceluiași notar, doamnele I. și M. Weber au recunoscut în mod expres exercitarea efectivă a acestui drept de preempțiune și au convenit în ceea ce privește transmiterea proprietății către doamna I. Weber, la același preț cu cel convenit în contractul de vânzare semnat de doamna M. Weber și societatea Z. GbR. Se pare că acestea s-au înțeles ca notarul să efectueze diligențele pentru a înscrie transferul de proprietate în cartea funciară numai atunci când doamna M. Weber ar fi renunțat să își exercite dreptul de retractare care decurge din contractul din 28 octombrie 2009, în conformitate cu articolul 873 alineatul 1 din BGB(15), și cu articolul 19 din Legea privind registrul de carte funciară (Grundbuchordnung)(16).

La 2 martie 2010, doamna I. Weber a plătit prețul de cumpărare convenit, și anume 4 milioane de euro. Prin scrisoarea din 15 martie 2010, doamna M. Weber a declarat că își exercită dreptul de retractare menționat.

13. Prin cererea introductivă din 29 martie 2010, notificată doamnei I. Weber la 11 mai 2010, societatea Z. GbR a introdus la Tribunale ordinario di Milano (instanța civilă din Milano) o acțiune îndreptată împotriva doamnelor I. și M. Weber prin care se urmărește să se constate nevaliditatea exercitării de către doamna I. Weber a dreptului său de preempțiune, precum și validitatea contractului încheiat între doamna M. Weber și această societate.

14. La 15 iulie 2010, doamna I. Weber a sesizat Landgericht München I cu o cerere prin care urmărea ca doamna M. Weber să fie obligată să permită înregistrarea în cartea funciară a transferului proprietății referitoare la cota de patru zecimi din imobil deținută de aceasta din urmă(17). Doamna M. Weber s-a opus acestei cereri, invocând, *in limine litis*, existența litispendenței ca urmare a litigiului aflat pe rolul instanței italiene.

15. Prin ordonanțele din 1 aprilie 2011 și din 23 august 2011, Landgericht München I a suspendat procedura în curs în fața sa având în vedere procedura pendinte în fața Tribunale Ordinario di Milano, prima instanță sesizată, în temeiul articolului 27 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001 și, cu titlu subsidiar, al articolului 28 alineatele (1) și (3) din același regulament.

16. Doamna I. Weber a declarat apel la Oberlandesgericht München. Prin decizia din 16 februarie 2012, depusă la 2 octombrie 2012, acesta a decis să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare, precizând că poziția adoptată de Landgericht München I era, în opinia sa, întemeiată:

- „1) Domeniul de aplicare al articolului 27 din Regulamentul [nr. 44/2001] cuprinde și situațiile în care reclamantul și pârâțul dintr-un litigiu dețin în celălalt litigiu, ambii, calitatea de pârâți pentru că au fost acționați în justiție de un terț? O asemenea situație constituie un litigiu «între aceleași părți» sau cererile diferite formulate de reclamant împotriva celor doi pârâți trebuie analizate separat, astfel că nu se poate considera că este vorba despre un litigiu «între aceleași părți»?
- 2) Suntem în prezența unei acțiuni având «aceleași obiect și aceeași cauză» în sensul articolului 27 din Regulamentul nr. 44/2001 în cazul în care pretențiile și motivele acțiunii sunt diferite, dar
 - a) pentru a soluționa cele două acțiuni, trebuie clarificată aceeași chestiune preliminară sau
 - b) în cadrul unei acțiuni se solicită pe cale incidentală constatarea unui raport juridic, aspect care, în cealaltă acțiune, reprezintă o chestiune preliminară?
- 3) O cerere prin care se solicită să se constate că pârâțul nu și-a exercitat în mod valabil dreptul de preempțiune cu privire la un imobil situat în Germania, drept recunoscut indiscutabil în legislația germană, reprezintă o cerere în materie de drepturi reale imobiliare în sensul articolului 22 punctul 1 din Regulamentul nr. 44/2001?
- 4) Pentru a se pronunța în temeiul articolului 27 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001 și înainte ca prima instanță sesizată să își verifice competența, instanța sesizată ulterior este obligată să examineze dacă prima instanță sesizată este incompetentă în temeiul articolului 22 punctul 1 din Regulamentul nr. 44/2001, deoarece o astfel de incompetență a primei instanțe sesizate ar conduce potrivit articolului 35 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001 la nerecunoașterea eventualei hotărâri pe care o va pronunța prima instanță? Instanța sesizată ulterior nu poate aplica articolul 27 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001 atunci când ajunge la convingerea că prima instanță sesizată nu este competentă potrivit articolului 22 punctul 1 din Regulamentul nr. 44/2001?
- 5) Pentru a se pronunța în temeiul articolului 27 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001 și înainte ca prima instanță sesizată să își verifice competența, instanța sesizată ulterior este obligată să analizeze susținerea unei

părți potrivit căreia cealaltă parte a săvârșit un abuz de drept atunci când a sesizat prima instanță? Instanța sesizată ulterior nu poate aplica articolul 27 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001 atunci când ajunge la convingerea că sesizarea primei instanțe a fost abuzivă?

- 6) Aplicarea articolului 28 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001 presupune ca instanța sesizată ulterior să hotărască în prealabil că articolul 27 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001 nu își găsește aplicarea în speță?
- 7) În cadrul exercitării puterii de apreciere recunoscute potrivit articolului 28 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001, trebuie să se ia în considerare:
 - a) faptul că, din punct de vedere statistic, în statul membru în care este situată prima instanță sesizată, durata procedurii este mult mai mare decât în statul membru în care este situată instanța sesizată ulterior,
 - b) faptul că, potrivit aprecierii instanței sesizate ulterior, este aplicabil dreptul statului membru în care este situată instanța sesizată ulterior,
 - c) vârsta uneia dintre părți,
 - d) șansele de reușită a cererii în fața primei instanțe sesizate?
- 8) Alături de obiectivul evitării unor hotărâri ireconciliabile și contradictorii, la interpretarea și la aplicarea articolelor 27 și 28 din Regulamentul nr. 44/2001 trebuie să se aibă în vedere și dreptul celui de al doilea reclamant la protecție jurisdicțională?”

17. Din elementele depuse ulterior la dosar reiese că, prin hotărârea din 23 mai 2013, Tribunale ordinario di Milano și-a declinat competența în favoarea instanțelor germane în ceea ce privește cererile introduse de Z. GbR în privința doamnelor I. și M. Weber.

18. Doamna I. Weber, doamna M. Weber, guvernul german, al Regatului Unit și cel elvețian, precum și Comisia Europeană au depus observații scrise la Curte. La ședința din 9 octombrie 2013, au intervenit numai reprezentanții doamnei I. Weber și ai doamnei M. Weber, precum și ai Comisiei.

III – Analiză

19. Cu titlu introductiv, amintim că, în măsura în care Regulamentul nr. 44/2001 înlocuiește Convenția din 27 septembrie 1968 privind competența judiciară și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială(18), interpretarea dată de Curte în privința dispozițiilor acestei convenții este valabilă și pentru dispozițiile regulamentului menționat atunci când dispozițiile acestor instrumente pot fi calificate ca fiind echivalente(19). În speță, o asemenea echivalență ne pare evidentă pentru toate dispozițiile care fac obiectul întrebărilor preliminare, întrucât articolul 22 punctul 1, articolul 27 alineatul (1) și articolul 28 alineatul (1) din regulamentul menționat reflectă același sistem ca și dispozițiile corespondente ale Convenției de la Bruxelles(20) și sunt, în plus, redactate în termeni cvasiidentici(21).

20. Pe de altă parte, subliniem că este necesar, în opinia noastră, să regrupăm întrebările preliminare și să le examinăm într-o ordine diferită de cea aleasă de instanța de trimitere. În special, vom începe analiza cu cea de a treia întrebare, care privește competența exclusivă prevăzută la articolul 22 punctul 1 din Regulamentul nr. 44/2001, înainte de a continua cu a patra întrebare, care urmărește să clarifice efectele acestei dispoziții în privința normei de litispendență prevăzută la articolul 27 din același regulament. Această ordine ne pare logică întrucât, în opinia noastră, atunci când o instanță națională are o astfel de competență exclusivă în temeiul regulamentului menționat, aceasta nu poate fi obligată să examineze dacă criteriile materiale ale litispendenței, care sunt avute în vedere în primele două întrebări preliminare(22), sunt reunite în privința litigiului cu care aceasta a fost sesizată ulterior. Astfel, considerăm că, într-o asemenea ipoteză, nicio instanță din alt stat membru nu poate fi

competență în mod valabil și concurent.

A – *Cu privire la interpretarea articolului 22 punctul 1 din Regulamentul nr. 44/2001 și coroborarea acestuia cu articolul 27 din același regulament*

1. *Cu privire la includerea dreptului real de preempțiune în domeniul de aplicare al normei de competență exclusivă prevăzute la articolul 22 punctul 1 din Regulamentul nr. 44/2001 (a treia întrebare)*

21. Prin intermediul celei de treia întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă, astfel cum prezumă aceasta, o acțiune prin care se solicită să se constate că pârâtul nu și-ar fi exercitat în mod valabil dreptul real de preempțiune, care există în temeiul dreptului material al unui stat membru în privința unui teren situat în același stat, este o acțiune care privește unul dintre „drepturile reale imobiliare” avute în vedere de articolul 22 punctul 1 din Regulamentul nr. 44/2001. În cazul unui răspuns afirmativ, această acțiune ar intra sub incidența competenței exclusive care este prevăzută de această dispoziție în favoarea „instanțelor din statul membru pe teritoriul căruia este situat imobilul”.

22. Concret, aceasta ridică problema dacă o acțiune prin care se urmărește să se invalideze exercitarea unui drept de preempțiune aferent unui teren situat în Germania, precum cel cu privire la care societatea Z. GbR a sesizat instanța italiană, intră în domeniul de aplicare al acestui articol, de unde ar rezulta că instanțele germane ar fi exclusiv competente în acest caz.

23. Subliniem că doamna M. Weber pretinde că această întrebare preliminară este inadmisibilă, pentru motivul că, pe de o parte, cererea de înregistrare obligatorie în cartea funciară care a fost introdusă la instanțele germane nu are drept obiect drepturi reale imobiliare în sensul articolului 22 punctul 1 din Regulamentul nr. 44/2001 și, pe de altă parte, aceasta ar fi irelevantă pentru decizia de suspendare a judecării cauzei pe care instanța de trimitere ar putea să o pronunțe în temeiul articolelor 27 și 28 din regulamentul menționat(23).

24. Totuși, potrivit unei jurisprudenței constante, respingerea de către Curte a unei cereri de decizie preliminară adresate de o instanță națională nu este posibilă decât atunci când este evident că interpretarea dreptului Uniunii solicitată de aceasta din urmă nu are nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul litigiului principal, atunci când problema este de natură ipotetică sau atunci când Curtea nu dispune de elementele de fapt și de drept necesare pentru a răspunde în mod util la întrebările care îi sunt adresate(24).

25. Or, această situație nu se regăsește în prezenta cauză, având în vedere elementele prezentate de Oberlandesgericht München, din care reiese că acțiunea introdusă în mod concurent la o instanță italiană privește validitatea exercitării de către doamna I. Weber a dreptului său de preempțiune cu privire la un imobil(25), în timp ce acțiunea pendinte în Germania implică examinarea aceluiași punct cu titlu preliminar. Întrucât această instanță a indicat în mod corespunzător motivele pentru care a adresat întrebarea preliminară și un răspuns îi este necesar pentru a se pronunța cu privire la rezultatul litigiului cu care este sesizată, cererea de decizie preliminară trebuie considerată admisibilă.

26. Este necesar să subliniem că, în linia jurisprudenței referitoare la articolul 16 punctul 1 litera (a) din Convenția de la Bruxelles(26), criteriul competenței exclusive care este stabilit de articolul 22 punctul 1 din Regulamentul nr. 44/2001, și anume o procedură „în materie de drepturi reale imobiliare”, trebuie privit ca o noțiune autonomă, proprie dreptului Uniunii. Rezultă că această expresie trebuie interpretată prin referire, pe de o parte, la obiectivele și la sistemul regulamentului menționat și, pe de altă parte, la principiile generale care reies din ansamblul sistemelor juridice naționale(27). În această privință, subliniem că principiul *forum rei sitae* este o normă de competență general admisă pentru litigiile transfrontaliere care privesc drepturile reale aferente unor bunuri imobile, atât în normele de origine națională, cât și în cele de origine internațională.

27. Din perspectivă teleologică, amintim că competența exclusivă atribuită instanțelor din statul membru în care este situat imobilul în cauză(28) are drept principală rațiune interesul unei bune administrări a justiției, dat fiind că

aceste instanțe sunt cele mai în măsură, datorită proximității geografice a acestora, să soluționeze litigiile care privesc drepturile referitoare la acest imobil(29), astfel cum a hotărât în mod repetat Curtea cu privire la Convenția de la Bruxelles(30).

28. Din perspectivă sistemică, este cert de asemenea că întinderea normei de competență exclusivă prevăzute la articolul 22 punctul 1 din Regulamentul nr. 44/2001 nu poate fi privită în mod extensiv, într-un sens care ar fi mai extins decât necesită obiectivele sale(31). Acest lucru rezultă din faptul că această dispoziție introduce o excepție nu numai în privința normei generale de competență care figurează la articolul 2 alineatul (1) din regulamentul menționat – ceea ce interzice pârâtului să se înfățișeze în fața instanțelor apropiate de domiciliul său în cazul în care imobilul în cauză nu este situat în același stat membru –, dar și norme de competență speciale care figurează în același regulament – ceea ce privează părțile de posibilitățile de alegere a forului care sunt prevăzute de acesta(32).

29. Acesta este contextul în care, prin transpunerea jurisprudenței referitoare la articolul 16 punctul 1 litera (a) din Convenția de la Bruxelles, Curtea a interpretat deja în mod limitativ domeniul de aplicare material al articolului 22 punctul 1 din Regulamentul nr. 44/2001. Norma de competență exclusivă „în materie de drepturi reale imobiliare” pe care acesta din urmă o prevede a fost definită astfel încât „nu cuprinde toate acțiunile care privesc drepturi reale imobiliare, ci doar pe acelea care, în același timp, intră în domeniul de aplicare al convenției menționate [sau, respectiv, al regulamentulului menționat] și se numără printre cele care au ca obiect, pe de o parte, să stabilească întinderea, conținutul, proprietatea sau posesia unui bun imobil ori existența altor drepturi reale asupra acestor bunuri și, pe de altă parte, să asigure titularilor drepturilor respective protecția prerogativelor care decurg din titlul lor”(33).

30. În plus, rezultă din jurisprudență(34) că, pentru ca articolul 16 punctul 1 din Convenția de la Bruxelles să se aplice, nu este suficient ca un drept real imobiliar să fie vizat de acțiune sau ca acțiunea să aibă o anumită legătură cu un imobil, ci trebuie ca temeiul acesteia să fie un drept real, iar nu un drept personal(35). Diferența dintre un drept real și un drept personal constă în faptul că primul, grevând un bun corporal, își produce efectele *erga omnes*, în timp ce al doilea poate fi invocat numai împotriva debitorului. Aceste date sunt valabile și în cazul articolului 22 punctul 1 din Regulamentul nr. 44/2001.

31. În speță, considerăm că o acțiune prin care se solicită să se constate că un drept de preempțiune cu privire la un teren și înregistrat în cartea funciară nu a fost exercitat în mod valabil, precum cea cu care instanța italiană a fost, mai întâi, sesizată de societatea Z. GbR, intră în domeniul de aplicare al acestei din urmă dispoziții. Astfel, o asemenea acțiune se întemeiază pe existența unui fel de drept de preferință aferent unui imobil(36) și are ca obiect determinarea efectelor *erga omnes* pe care exercitarea dreptului în cauză este în măsură să le producă în favoarea titularului acestuia în ceea ce privește transferul proprietății, în special împotriva unui terț dobânditor. Prin urmare, este vorba despre un litigiu referitor la un drept care este atât real, iar nu personal, cât și imobiliar. Considerentele legate de buna administrare a justiției, menționate mai sus, care stau la baza articolului 22 punctul 1, confirmă, în opinia noastră, această interpretare.

32. Prin urmare, propunem să se răspundă la a treia întrebare preliminară că o acțiune referitoare la validitatea exercitării unui drept de preempțiune cu privire la un imobil, precum cea introdusă la instanța italiană, care a fost sesizată înaintea instanței naționale din prezenta cauză, intră sub incidența noțiunii de acțiune „în materie de drepturi reale imobiliare” în sensul articolului 22 punctul 1 din Regulamentul nr. 44/2001.

2. *Cu privire la consecințele, în privința unei eventuale suspendări a judecării din motiv de litispendență, ale unei competențe exclusive a instanței sesizate ulterior în temeiul articolului 22 punctul 1 din Regulamentul nr. 44/2001 (a patra întrebare)*

33. A patra întrebare preliminară privește, în esență, raporturile dintre articolul 22 punctul 1 și articolul 27 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001, în special dacă primul dintre aceste articole permite să se deroge de la al doilea. Astfel, se solicită Curții să declare dacă, atunci când proceduri concurente sunt pendinte în două state membre diferite, instanța sesizată ulterior trebuie să ia în considerare faptul că, în opinia sa, o eventuală hotărâre a

primei instanțe sesizate nu ar fi recunoscută în celelalte state membre, în conformitate cu articolul 35 alineatul (1) din acest regulament, din cauza unei încălcări a competenței exclusive prevăzute la articolul 22 punctul 1 în materie de drepturi reale imobiliare.

34. Considerăm că va fi necesar să se dea un răspuns afirmativ la întrebarea amintită. În opinia noastră, acest lucru se impune, mai întâi, având în vedere textul articolului 27 din Regulamentul nr. 44/2001, care îl reproduce pe cel al articolului 21 din Convenția de la Bruxelles. Formularea acestei din urmă dispoziții a urmat o evoluție semnificativă, de care trebuie să se țină seama. Înaintea modificării introduse în 1989(37), articolul 21 menționat era redactat astfel încât instanța sesizată ulterior avea posibilitatea de a suspenda judecarea cauzei, în locul obligației de a-și declina competența, numai atunci când competența celeilalte instanțe era contestată.

35. Mecanismul actual este inversat, întrucât instanța sesizată ulterior are, dimpotrivă, obligația de a suspenda judecarea cauzei „până în momentul în care se stabilește competența primei instanțe sesizate”. Or, prin ipoteză, această competență nu va putea fi stabilită niciodată atunci când numai instanța sesizată ulterior are o competență exclusivă dat fiind obiectul litigiului, precum cea care rezultă din articolul 22 punctul 1 din regulamentul menționat, care trebuie să prevaleze în mod necesar(38).

36. Considerăm că jurisprudența Curții referitoare la articolul 21 din Convenția de la Bruxelles nu contrazice această analiză. Astfel, în Hotărârea *Overseas Union Insurance și alții*(39) figurează un *obiter dictum* care poate fi interpretat *a contrario* ca implicând că, în ipoteza în care instanța sesizată ulterior ar fi dispus de o competență exclusivă prevăzută de această convenție, în special de articolul 16 din aceasta (care este echivalentul articolului 22 din Regulamentul nr. 44/2001), instanța amintită ar fi avut posibilitatea de a ține seama de lipsa de competență a primei instanțe sesizate. Mai exact, într-o asemenea situație, instanța sesizată ulterior se limitează să examineze propria sa competență, care este exclusivă în speță, astfel cum fusese arătat de avocatul general Van Gerven în aceeași cauză(40).

37. Această abordare care a fost reținută în privința versiunii inițiale a articolului 21 menționat ar trebui, în opinia noastră, să prevaleze *a fortiori* în privința articolului 27 din Regulamentul nr. 44/2001, al cărui mod de redactare este chiar mai explicit în ceea ce privește necesitatea ca competența primei instanțe sesizate să fie stabilită în mod formal înainte de a putea deduce toate consecințele unei situații de litispendență.

38. Adăugăm că jurisprudența ulterioară este, în opinia noastră, compatibilă cu o asemenea analiză. În Hotărârea *Gasser*(41), care privește, la rândul său, versiunea modificată a articolului 21 din Convenția de la Bruxelles, Curtea a declarat că norma procedurală pe care acesta o conține „se întemeiază în mod clar și exclusiv pe ordinea cronologică în care au fost sesizate instanțele în discuție”. Aceasta a dedus de aici că instanța sesizată ulterior și a cărei competență a fost revendicată în temeiul unei clauze de atribuire de competență trebuie să suspende totuși judecarea cauzei până ce prima instanță sesizată s-a declarat necompetentă, și aceasta în special din rațiuni de securitate juridică(42).

39. Totuși, în acea cauză era vorba despre cazul specific al unei competențe exclusive întemeiate pe o convenție de alegere a forului, la care părțile pot renunța sau a cărei validitate riscă să fie contestată(43), iar nu pe un temei de atribuire a competenței legat direct de obiectul litigiului, astfel cum este cazul în materie de drepturi reale imobiliare, potrivit articolului 22 punctul 1 din Regulamentul nr. 44/2001.

40. Or, atunci când instanța sesizată ulterior este singura care este exclusiv competentă(44) în temeiul acestui din urmă text, ar fi inoportun, în opinia noastră, ca aceasta să suspende judecarea în procedura pendinte în fața sa, în temeiul articolului 27 alineatul (1) din același regulament, până la pronunțarea hotărârii primei instanțe sesizate, întrucât aceasta nu se poate declara competentă în mod valabil și, așadar, nu se poate pronunța cu privire la fondul acțiunii concurente. O abordare diferită ar conduce la favorizarea acțiunilor așa-numite „torpile” care pot fi introduse într-o primă etapă într-un stat membru în mod neloyal, doar în scopul eludării competenței exclusive totuși a instanțelor din alt stat membru, și anume cel pe teritoriul căruia este situat imobilul vizat de litigiu.

41. Sistemul în care se înscrie articolul 27 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001 întărește interpretarea pe care o avem în vedere. Astfel, în temeiul articolului 25 din același regulament, o obligație de declinare a competenței revine tuturor instanțelor din statele membre, altele decât cele de la locul unde este situat imobilul care este vizat de litigiul referitor la drepturi reale(45). În plus, în conformitate cu articolul 35 alineatul (1) și cu articolul 45 alineatul (1) din regulamentul menționat, este cert că o hotărâre care ar fi pronunțată de prima instanță sesizată cu nesocotirea normei de competență prevăzute la articolul 22 punctul 1 nu ar fi nici recunoscută, nici executată în celelalte state membre. Faptul că instanța sesizată ulterior care este exclusiv competentă suspendă judecarea cauzei în astfel de circumstanțe ar conduce pur și simplu doar la o pierdere de timp și nu ar răspunde, așadar, cerinței unei bune administrări a justiției.

42. Cu toate acestea, pentru a nu priva de efectul său util mecanismul prevăzut la articolul 27 alineatul (1), considerăm că o astfel de afirmare a propriei sale competențe exclusive de către instanța sesizată ulterior, în defavoarea priorității acordate în principiu primei instanțe sesizate, ar trebui să fie limitată la cazurile în care o previziune fiabilă în ceea ce privește recunoașterea și executarea este posibilă, fără riscul unor hotărâri contradictorii. Asemenea guvernului Regatului Unit și guvernului elvețian, considerăm că respectiva previziune este posibilă atunci când litigiile se înscriu în domeniul de aplicare al articolului 22 punctul 1 din Regulamentul nr. 44/2001. În acest context precis, nu se va aduce atingere obiectivului Regulamentului nr. 44/2001, în special articolului 27 din acesta, și anume de a evita procedurile concurente în fața instanțelor din state membre diferite și hotărârile ireconciliabile care pot rezulta de aici(46), întrucât probabilitatea unor astfel de hotărâri este în acest caz deosebit de redusă.

43. Astfel, propunem să se răspundă afirmativ la a patra întrebare preliminară, dat fiind că, într-o situație precum cea din prezenta cauză, nu există două instanțe competente în egală măsură și, prin urmare, nu există un conflict pozitiv de competență care trebuie să fie soluționat prin aplicarea dispozițiilor Regulamentului nr. 44/2001 referitoare la litispendență.

B – *Cu privire la interpretarea articolului 27 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001*

44. Celelalte patru întrebări preliminare referitoare la articolul 27 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001(47) vor fi regrupate astfel încât să se analizeze, mai întâi, condițiile care trebuie să fie reunite pentru ca o litispendență să existe în sensul dispoziției menționate (1), apoi consecințele acestei eventuale existențe (2).

45. În opinia noastră, nu va fi necesar să se răspundă la aceste întrebări dacă, astfel cum propunem, Curtea constată că o litispendență în sensul articolului amintit este exclusă în prezenta cauză ca urmare a caracterului predominant al competenței exclusive a *forum rei sitae*, prevăzută la articolul 22 punctul 1 din regulamentul menționat. În consecință, aceste întrebări impun observațiile noastre de mai jos doar cu titlu subsidiar.

1. *Cu privire la condițiile existenței unei litispendențe în sensul articolului 27 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001*

46. Primele două întrebări preliminare se referă la condițiile în care există o litispendență în sensul articolului 27 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001. În special, Curtea trebuie să precizeze ce trebuie să se înțeleagă prin expresiile „cereri [...] între aceleași părți” (a), „cereri având același obiect și aceeași cauză” (b), care nu sunt definite în această dispoziție.

47. De la bun început, amintim că aceste două expresii trebuie să facă obiectul unei definiții autonome, așadar, separată de concepțiile care prevalează în unul sau în altul dintre statele membre(48).

48. În opinia noastră, ar trebui, în cadrul interpretării dispozițiilor Regulamentului nr. 44/2001 referitoare la litispendență, să se țină seama în mod implicit de abordarea pe care Curtea a reținut-o în Hotărârea Tatry cu privire la interpretarea noțiunii paralele de conexitate, care cuprinde „toate situațiile în care există un risc de soluții contrare, chiar dacă hotărârile pot fi executate separat și dacă consecințele juridice ale acestora nu se exclud

reciproc”(49). Deducem de aici că, în ceea ce privește litispendența, aceasta corespunde situațiilor în care hotărârile care urmează să fie pronunțate nu ar putea fi executate separat, iar consecințele juridice ale acestora se exclud reciproc. Aceasta este, în opinia noastră, rațiunea existenței obligației care revine instanței sesizate ulterior de a suspenda judecarea cauzei până în momentul în care se stabilește competența primei instanțe sesizate(50).

49. Adăugăm că, în temeiul acestei interpretări, va trebui să se deducă de asemenea consecințe adecvate din faptul că întinderea, atât obiectivă, cât și subiectivă, a autorității de lucru judecat (sau *res judicata*) a unei hotărâri pronunțate în materie civilă nu este armonizată de dreptul Uniunii. În consecință, aplicarea dispozițiilor referitoare la litispendență nu se realizează fără dificultăți, dat fiind că litispendența este, în opinia noastră, în realitate, o formă anticipată a autorității de lucru judecat a hotărârii pe care prima instanță sesizată ar trebui să o pronunțe. În plus, punerea în aplicare a obligației de suspendare a judecării cauzei prevăzute la articolul 27 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001 nu poate impune ca instanța sesizată ulterior să cunoască particularitățile normelor de drept civil sau de procedură civilă aplicabile în statul membru în care se află prima instanță sesizată. Considerăm că această instanță trebuie să poată pronunța hotărârea în urma unei examinări de ordin mai degrabă tehnic a actelor introductive ale procedurii pendinte în paralel.

a) Cu privire la interpretarea expresiei „între aceleași părți” în sensul articolului 27 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001 (prima întrebare)

50. Prin intermediul primei sale întrebări, instanța de trimitere solicită Curții să se pronunțe dacă pot fi considerate acțiuni „între aceleași părți”, această noțiune fiind unul dintre criteriile de aplicare a articolului 27 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001, două acțiuni concurente în care persoanele vizate de două ori sunt, ambele, pârâte în cadrul primei acțiuni, în timp ce în cadrul celei de a doua acțiuni ele sunt reclamantă și, respectiv, pârâtă.

51. Fiind deja chemată în trecut să definească această expresie, în cadrul interpretării Convenției de la Bruxelles, Curtea a declarat că „identitatea părților trebuie înțeleasă independent de poziția uneia și a celeilalte în cele două proceduri, reclamantul din prima procedură putând fi pârâtul din cea de a doua”(51), și invers. O inversare a rolurilor procedurale ale părților este posibilă, așadar, de la o acțiune concurentă la alta.

52. S-a admis de asemenea că există o litispendență în cazul unei identități care nu este completă, ci numai parțială între părțile în cauză, cu condiția ca „cel puțin unul dintre reclamantii și cel puțin unul dintre pârâții din prima acțiune introdusă să figureze de asemenea printre reclamantii și pârâții din cea de a doua acțiune, sau invers”(52).

53. În plus, reținând o concepție deosebit de extensivă a acestui criteriu, Curtea a arătat în Hotărârea Drouot assurances că aplicarea dispozițiilor referitoare la litispendență poate fi uneori necesară, chiar și în absența unei identități formale a părților din cele două proceduri, în măsura în care interesele persoanelor în cauză sunt atât de identice și de indisolubile încât trebuie considerate una și aceeași parte, întrucât „o hotărâre pronunțată împotriva uneia dintre acestea ar avea autoritate de lucru judecat în privința celeilalte părți”(53).

54. Cu toate acestea, în opinia noastră, efectele acestei hotărâri ar trebui să fie limitate la cazurile de *litis consortium necessarium* sau la situații similare în care nu există nicio îndoială, pe plan juridic, în ceea ce privește identitatea și indisolubilitatea intereselor părților. În general, instanța sesizată ulterior nu poate fi obligată să examineze dacă astfel de criterii sunt îndeplinite, dat fiind că acest lucru ar putea necesita ascultarea tuturor părților din litigiul pendinte în fața primei instanțe sesizate sau obținerea probelor utile în materie.

55. În lipsa unei astfel de limite, aplicarea acestei jurisprudențe ar risca, în opinia noastră, să conducă la o denegare de dreptate, întrucât un litigiu pendinte împotriva uneia dintre părți într-un prim stat membru ar putea împiedica să se introducă și să se încheie o acțiune împotriva unei alte persoane în al doilea stat membru, chiar dacă hotărârea pronunțată în prima cauză ar trebui să nu fie executabilă împotriva pârâtului din cea de a doua cauză în acest din urmă stat membru(54). În această privință, este necesar să amintim că drepturile consacrate la

articolele 6 și 13 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950(55), și la articolul 47 primul și al doilea paragraf din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene(56) sunt drepturi individuale care există independent de faptul că persoana fizică sau juridică în cauză are sau nu are interese indisociabile sau identice cu o altă persoană. Dat fiind că acestea constituie subiecte de drept distincte chiar dacă au interese comune, un justițiabil nu poate fi privat în mod legitim de posibilitatea ca acțiunea sa să fie examinată fără întârziere din cauza faptului că un alt justițiabil este pârât într-un litigiu introdus în fața unei instanțe din alt stat membru.

56. În ceea ce privește mai precis situația avută în vedere în prezenta cauză, din modul de redactare a articolului 27 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001 reiese în mod clar, în opinia noastră, că identitatea de părți, în sensul dispoziției menționate, necesită ca acestea să fie adverse în cele două acțiuni pendinte în mod concurrent(57). O astfel de cerință reprezintă de asemenea reflectarea abordării clasice a procedurii civile, care se întemeiază pe raporturi procedurale de natură binară care opun un reclamant și un pârât care depun cereri unul împotriva celuilalt.

57. Deși, potrivit jurisprudenței menționate mai sus, în cazul unei potențiale litispendențe, pozițiile părților în procedurile concurente pot fi inversate, niciun element din textul acestei dispoziții nu arată însă că aceasta trebuie să se aplice în situații în care, ca și în prezenta cauză, părțile sunt ambele reclamanti sau pârâți în cadrul primei acțiuni, însă una este reclamant, iar cealaltă pârât în cadrul celei de a doua acțiuni.

58. Considerăm că faptul de a pune în aplicare norma suspendării judecării cauzei prevăzută la articolul 27 alineatul (1) menționat într-o asemenea situație ar putea pune în pericol protecția jurisdicțională eficientă a părților și mai ales dreptul la apărare al unei părți care este pârât în primul litigiu. Astfel, aceasta nu își va putea apăra interesele în mod efectiv în fața primei instanțe sesizate împotriva unei părți care are de asemenea poziția de pârât, iar nu de parte adversă, în litigiul respectiv.

59. În plus, acest lucru ar conduce, în opinia noastră, la un rezultat critic în raport cu autoritatea de lucru judecat și cu executarea silită a hotărârii pronunțate de prima instanță, în favoarea unuia dintre pârâți și împotriva copârâtului acestuia. În cazul combinării unei situații triunghiulare (A împotriva B și C) și a unei situații binare (B împotriva C), nu înțelegem motivul pentru care hotărârile pronunțate în paralel nu ar putea fi executate separat și în ce mod efectele juridice ale acestora ar risca să se excludă reciproc, ținând seama de faptul că hotărârile în materie civilă și comercială nu pot avea o întindere subiectivă *erga omnes*, cu alte cuvinte care să depășească raportul juridic existent între reclamant și pârât.

60. Interpretarea pe care o propunem este compatibilă cu obiectivul principal al articolului 27 din Regulamentul nr. 44/2001, care este de a preveni riscul unor hotărâri contradictorii și care nu pot fi, așadar, executate în alt stat membru(58), întrucât un astfel de risc nu există în împrejurări precum cele din prezenta cauză. Astfel, o hotărâre pronunțată de o instanță germană împotriva doamnei M. Weber nu ar avea autoritate de lucru judecat, așadar, nu ar avea caracter obligatoriu în privința societății Z. GbR în Italia și invers în Germania în ceea ce privește o hotărâre pronunțată de instanța italiană sesizată prima. În plus, interesele doamnei M. Weber, în calitate de debitoare a dreptului de preempțiune, nu sunt identice cu cele ale acestei societăți, care este cumpărătorul imobilului vizat de acest drept.

61. Pentru toate aceste motive, contrar celor sugerate de instanța de trimitere, împărtășim opinia tuturor părților interesate, cu excepția doamnei M. Weber(59), potrivit căreia cererile precum cele cu care sunt sesizate instanța italiană și, respectiv, cea germană în prezenta cauză nu pot fi considerate ca fiind introduse „între aceleași părți” în sensul articolului 27 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001. În consecință, în cazul în care Curtea decide să se pronunțe cu privire la prima întrebare, propunem să se răspundă la aceasta în mod negativ.

b) Cu privire la interpretarea expresiei „aceiași obiect și aceeași cauză” în sensul articolului 27 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001 (a doua întrebare)

62. Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere urmărește să afle dacă două acțiuni au „aceiași obiect”, în sensul articolului 27 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001, atunci când acestea privesc cereri care conțin pretenții și motive diferite, iar aceeași chestiune preliminară trebuie soluționată pentru a se pronunța în aceste două proceduri concurente, sau când, în una dintre acestea, se solicită, pe cale incidentală, să se constate un raport juridic care, în cealaltă procedură, reprezintă o chestiune preliminară.

63. Precizăm că, în speță, problema se ridică numai în raport cu coroborarea primului capăt de cerere din cele prezentate instanței italiene sesizate prima și cererea introdusă la instanța germană sesizată ulterior.

64. Adăugăm că nu ar fi necesar să se răspundă la această întrebare, în special dacă, după cum preconizăm, răspunsul dat la prima întrebare este negativ, întrucât, în condițiile în care criteriile prevăzute la articolul 27 menționat sunt cumulative în mod expres, lipsa unuia dintre acestea este suficientă pentru a se considera că norma de litispendență pe care o prevede nu este aplicabilă în circumstanțele în cauză. În opinia noastră, existența unei identități de cauză și de obiect nu poate fi apreciată independent de problema dacă există o identitate de părți. Cauza și obiectul privesc întinderea obiectivă atât a cererilor, cât și a autorității de lucru judecat a hotărârii care urmează să fie pronunțată. Această întindere obiectivă nu poate depăși întinderea subiectivă a unei proceduri în litigiile care intră în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 44/2001(60).

65. Prin urmare, doar pentru a fi exhaustivi, subliniem, mai întâi, că Curtea a declarat, în Hotărârea Gubisch Maschinenfabrik, citată anterior(61), că „chiar dacă versiunea în limba germană a articolului 21” din Convenția de la Bruxelles, care este echivalentul articolului 27 din Regulamentul nr. 44/2001, „nu distinge în mod expres între noțiunile «obiect» și «cauză», aceasta trebuie interpretată în același sens ca și celelalte versiuni lingvistice care cunosc toate această distincție”(62). În consecință, în pofida modului de redactare a celei de a doua întrebări adresate în acest caz, considerăm că ar fi necesar ca răspunsul care urmează să fie dat să nu se limiteze la noțiunea de obiect, ci să cuprindă și noțiunea de cauză.

66. Amintim că, potrivit jurisprudenței, noțiunea „cauză” „cuprinde situația de fapt și norma juridică invocate ca temei al cererii”, în timp ce noțiunea „obiect” „constă în scopul cererii”(63), cu alte cuvinte în rezultatul procedurii astfel cum acesta este urmărit. În plus, potrivit acestei abordări finaliste, Curtea s-a pronunțat deja în sensul că identitatea de obiect nu se limitează la cazurile în care cererile introduse în cele două acțiuni concurente sunt formulate în aceiași termeni(64). Aceasta a subliniat de asemenea că, pentru a aprecia dacă două cereri au același obiect, trebuie să se țină seama numai de pretențiile reclamantilor respectivi din aceste acțiuni, cu excluderea mijloacelor de apărare invocate de un pârât(65).

67. În ceea ce privește problematica specială ridicată în prezenta cauză, arătăm de la bun început că circumstanța că aceeași chestiune preliminară se ridică în două acțiuni concurente nu este, în opinia noastră, determinantă pentru aspectul dacă aceste litigii au aceeași cauză și același obiect(66). Considerăm că identitatea de cauză și de obiect trebuie examinată mai ales în lumina efectelor potențiale ale hotărârii care urmează să fie pronunțată de prima instanță sesizată. Astfel, trebuie să se ridice problema dacă pârâtul din prima procedură ar mai avea ceva de câștigat în cea de a doua procedură, după ce a obținut câștig de cauză sau a căzut în pretenții în cadrul primei proceduri. Cu alte cuvinte, trebuie să se țină seama care este consecința juridică urmărită și pe ce bază hotărârea pronunțată în cadrul primului litigiu ar avea o autoritate de lucru judecat obiectivă înaintea instanței sesizate ulterior.

68. Este suficient să se constate că, în principiu, calificarea unei chestiuni ca fiind „preliminară” ar trebui să excludă raportul juridic vizat din domeniul de aplicare al noțiunii de obiect al unei acțiuni în sensul articolului 27 din Regulamentul nr. 44/2001, întrucât scopul unei proceduri nu poate consta numai în obținerea unui răspuns la o astfel de problemă pe care instanța ar trebui să o soluționeze în prealabil pentru a putea fie să respingă, fie să confirme rezultatul solicitat de reclamant. Acest lucru este valabil independent de aspectul dacă chestiunea preliminară reprezintă de asemenea în cealaltă procedură o cerere preliminară sau chiar o cerere introdusă pe cale incidentală.

69. În această privință, amintim că, în speță, acțiunea introdusă la instanța italiană privește în principal invaliditatea și lipsa efectelor exercitării de către doamna I. Weber a dreptului său de preempțiune, din cauza neacceptării de către aceasta a tuturor condițiilor contractului semnat între societatea Z. GbR și doamna M. Weber, mai precis a dreptului de retractare al acesteia din urmă. În plus, societatea Z. GbR a solicitat, cu titlu subsidiar, să se constate că doamna I. Weber era legată de condițiile contractuale încheiate între această societate și doamna M. Weber, inclusiv dreptul de retractare respectiv. În schimb, acțiunea cu care este sesizată instanța germană urmărește să obțină un acord forțat din partea doamnei M. Weber, în vederea înregistrării în cartea funciară a doamnei I. Weber în calitate de proprietară a unei cote de patru zecimi din bunul posedat de doamna M. Weber.

70. Pe plan pur formal, nu există, așadar, identitate de obiect între aceste două proceduri și nici riscul unor hotărâri ireconciliabile. Cu toate acestea, există o suprapunere între cererea în subsidiar din acțiunea introdusă în Italia și motivarea acțiunii introduse în Germania, în ceea ce privește problema dacă clauza contractului referitoare la dreptul de retractare al doamnei M. Weber este opozabilă doamnei I. Weber. În această măsură, considerăm, la fel ca și Comisia, că există o identitate între obiectele acestor două acțiuni care poate fi suficientă în raport cu criteriile dezvoltate în jurisprudența menționată mai sus, care permite să se facă referire la problematica ce constituie „centrul” celor două acțiuni concurente(67), cu alte cuvinte, în acest caz, eficiența exercitării dreptului de preempțiune în cauză.

71. În schimb, în ceea ce privește cauza, este cert, în opinia noastră, că cele două litigii sunt întemeiate pe aceleași fapte, dar cererile decurg, astfel cum subliniază guvernul german, din două acte juridice diferite. Astfel, acțiunea societății Z. GbR în fața instanței italiene s-a întemeiat pe contractul pe care l-a încheiat cu doamna M. Weber la 28 octombrie 2009, în timp ce acțiunea doamnei I. Weber în fața instanțelor germane se întemeiază pe acordul pe care ea însăși l-a încheiat cu doamna M. Weber în urma exercitării dreptului său de preempțiune. Observăm că, chiar dacă decizia de trimitere nu precizează dispozițiile legale pe care se întemeiază cererile societății Z. GbR în fața instanței italiene(68), se pare totuși că aceste cereri sunt formulate astfel încât au în vedere relații contractuale. Dimpotrivă, contestația invocată în acțiunea pendinte în Germania se întemeiază pe articolul 464 din BGB(69) și decurge dintr-un drept real de preempțiune. Ținând seama de definiția noțiunii „cauză” date de Curte(70), care include în același timp situația de fapt și norma juridică invocate ca temei al cererii, considerăm că o identitate de cauză nu este evidentă între aceste două acțiuni, din moment ce actul juridic în discuție în cea de a doua este independent de contractul invocat în prima dintre acestea și că normele de drept invocate în cele două acte ne par să nu fie aceleași.

72. În sfârșit, dorim să insistăm pe faptul că, dacă domeniul de aplicare material al articolului 27 din Regulamentul nr. 44/2001 este conceput într-o manieră mult prea extensivă, acest lucru ar putea genera o dificultate în delimitarea frontierei dintre acesta și articolul 28 din regulamentul menționat sau chiar o pierdere a efectului util al acestei din urmă dispoziții, care este considerată că o completează pe cea anterioară în situațiile unor proceduri concurente într-un mod mai puțin direct(71). Vom reveni asupra articulării care trebuie efectuată între aceste două dispoziții în cadrul răspunsului la cea de a șasea întrebare adresată de instanța de trimitere.

73. În consecință, propunem, cu titlu subsidiar, să se dea un răspuns negativ la a doua întrebare preliminară.

2. *Cu privire la datele care trebuie examinate de instanța sesizată ulterior în cadrul aplicării articolului 27 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001*

74. A cincea întrebare și prima parte a celei de a opta întrebări au ca punct comun faptul că se referă la efectele care decurg dintr-o litispendență dovedită, în special la elementele de care instanța sesizată ulterior este obligată să țină seama, în cadrul deciziei sale de suspendare a judecării cauzei în temeiul articolului 27 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001. Acestea privesc aspectele dacă instanța sesizată ulterior este obligată, înainte de a suspenda judecarea cauzei în temeiul articolului 27 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001, pe de o parte, să examineze susținerea unei părți potrivit căreia cealaltă parte ar fi săvârșit un abuz de drept atunci când a sesizat în prealabil o instanță din alt stat membru și, în caz afirmativ, care ar fi consecințele acestui abuz (a), precum și, pe de

altă parte, să țină seama de dreptul la protecție jurisdicțională al reclamantului care a exercitat acțiunea ulterior (b).

75. Precizăm că nu va fi necesar să se răspundă la aceste două întrebări în ipoteza în care, în temeiul răspunsurilor la întrebările adresate înaintea acestora de instanța de trimitere, Curtea ar concludiona, după cum preconizăm, că articolul 27 menționat nu se aplică în circumstanțe precum cele din prezenta cauză.

a) În ceea ce privește abuzul de dreptul de a exercita acțiunea săvârșit de reclamant atunci când a sesizat prima instanță (a cincea întrebare)

76. De la bun început, subliniem că a cincea întrebare este, în opinia noastră, de natură ipotetică. Astfel, aceasta vizează cazul în care reclamantul care a exercitat acțiunea în fața instanței sesizate ulterior ar susține în fața acesteia că sesizarea anterioară a unei alte instanțe de către partea adversă („cealaltă parte” potrivit acestei întrebări) ar fi fost abuzivă, înainte ca aceasta din urmă să se pronunțe cu privire la propria competență.

77. Cu toate acestea, după cum răspunde doamna M. Weber, procedura paralelă inițiată în Italia nu a fost introdusă de aceasta, ci de societatea Z. GbR, care nu este parte la procedura pendinte în fața instanței de trimitere, amintindu-se că aceasta se desfășoară între doamna I. Weber și doamna M. Weber. Potrivit unei jurisprudențe constante(72), din moment ce răspunsul pe care Curtea l-ar putea da la această întrebare este vădit irelevant pentru soluționarea litigiului principal(73) și ar fi în această privință fără utilitate pentru a permite instanței de trimitere să se pronunțe cu privire la suspendarea judecării cauzei în temeiul articolului 27 din Regulamentul nr. 44/2001, considerăm că această întrebare este, așadar, inadmisibilă.

78. Cu toate acestea, pentru a acoperi cazul în care Curtea ar considera necesar să se pronunțe cu privire la această problemă, vom formula observații cu titlu subsidiar.

79. În favoarea unui răspuns afirmativ(74), se poate observa că o prioritate de competență întemeiată exclusiv pe un criteriu cronologic, precum cea rezultată din articolul 27 din Regulamentul nr. 44/2001, conduce la favorizarea părții care este cea mai rapidă în sesizarea unei instanțe dintr-un stat membru. Or, este bine cunoscut că există riscul unor acțiuni torpibile prin care părțile de rea-credință își exercită mai rapid dreptul la acțiune doar în scopul eludării normelor de competență normale, în special cea a instanțelor de la domiciliul pârâtului, sau în scopuri pur dilatorii(75). Doamna I. Weber susține că această situație se regăsește în prezenta cauză(76).

80. Cu toate acestea, considerăm, la fel ca și Comisia, că un eventual abuz de dreptul de a exercita acțiunea săvârșit de reclamantul care a sesizat primul instanța din alt stat membru nu constituie un element pe care instanța sesizată ulterior poate sau chiar trebuie să îl ia în considerare atunci când există litispendență în sensul articolului 27 din Regulamentul nr. 44/2001.

81. Astfel, Curtea a hotărât deja, în special în ceea ce privește invocarea unor pretinse acte dilatorii săvârșite de primul reclamant, că ar fi vădit contrar atât textului, cât și economiei și finalității Convenției de la Bruxelles dacă articolul 21 din aceasta (care este echivalentul articolului 27 din Regulamentul nr. 44/2001) ar fi interpretat în sensul că aplicarea acestui articol ar trebui să fie înlăturată în ipoteza în care prima instanță sesizată ar fi situată într-un stat contractant (sau un stat membru) ale cărui instanțe se confruntă, în general, cu durate de soluționare a cauzelor excesiv de lungi(77).

82. În opinia noastră, această interpretare strictă ar putea fi globalizată astfel încât să includă un motiv precum cel întemeiat pe abuzul de dreptul de a exercita acțiunea în fața primei instanțe sesizate, ținând seama de textul articolului 27 menționat(78), care nu cuprinde alte cerințe decât controlul unei identități de cauză, de obiect și de părți, și având în vedere principiul încrederii reciproce în echivalența sistemelor juridice ale statelor membre, care stă, printre altele, la baza acestei dispoziții(79). Controlul menționat prezintă avantajul de a fi de natură obiectivă și nu este supus unei aprecieri cazuistice.

83. Prin urmare, considerăm, cu titlu subsidiar, că ar trebui eventual să se răspundă la a cincea întrebare în

sensul că, în cadrul aplicării articolului 27 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001, instanța sesizată ulterior nu poate fi obligată să ia în considerare susținerea reclamantului potrivit căreia partea adversă ar fi acționat în mod abuziv atunci când a sesizat primul o instanță din alt stat membru.

b) În ceea ce privește dreptul la protecție jurisdicțională a reclamantului care a acționat al doilea (prima parte a celei de a opta întrebări)

84. Prima parte a celei de a opta întrebări privește, în esență, aspectul dacă articolul 27 din Regulamentul nr. 44/2001 trebuie interpretat în sensul că instanța sesizată ulterior ar trebui să țină seama, atunci când trebuie să aplice acest articol, nu numai de obiectivul de a preveni hotărârile ireconciliabile sau contradictorii(80), dar și de „dreptul la protecție jurisdicțională” sau de „dreptul de acces la justiție”(81) al reclamantului care a sesizat-o ulterior.

85. Considerăm că răspunsul ar trebui să se limiteze la interpretarea alineatului (1) al articolului 27, chiar dacă această precizare nu figurează în această întrebare. Astfel, prezenta cauză privește cazul unei suspendări a judecării cauzei de către instanța sesizată ulterior până în momentul în care se stabilește competența primei instanțe sesizate(82), în timp ce alineatul (2) al aceluiași articol privește ipoteza declinării competenței atunci când competența respectivă este stabilită deja.

86. Subliniem că instanța de trimitere sugerează că protecția dreptului de a avea acces la justiție nu poate permite să se deroge de la norma aplicabilă în caz de litispendență. Ea susține că acest lucru ar fi contrar principiului, care stă la baza Regulamentului nr. 44/2001(83), potrivit căruia protecția justițiabililor este asigurată în mod echivalent în toate statele membre(84), cu excepția unor circumstanțe excepționale(85), care nu sunt prezente în speță.

87. În ceea ce ne privește, considerăm că faptul de a permite unei instanțe a unui stat membru să țină seama *in concreto* de dreptul unui reclamant de a avea acces la justiție ar fi conform în sine cu dreptul la o protecție jurisdicțională efectivă(86) garantat de articolele 6 și 13 din CEDO, precum și de articolul 47 primul și al doilea paragraf din cartă(87). Precizăm că Curtea a hotărât deja că drepturile fundamentale „la o cale de atac eficientă” și „la un proces echitabil”, în sensul acestui articol din cartă, trebuie protejate inclusiv în cadrul aplicării Regulamentului nr. 44/2001(88).

88. Cu toate acestea, considerăm că o interpretare a articolului 27 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001, chiar efectuată în lumina cartei, nu poate conduce la modificarea sferei de aplicare a acestui articol. Astfel, acesta constituie o dispoziție pur tehnică(89), a cărui aplicare ar trebui, în opinia noastră, să nu ridice nicio problemă în raport cu articolul 47 din cartă, din moment ce părțile din litigiul prezentat în fața instanței sesizate ulterior beneficiază, prin ipoteză, în ceea ce privește sistemele judiciare ale statelor membre, de dreptul de acces la justiție și de garanția de a face obiectul unei proceduri echitabile în fața primei instanțe sesizate.

89. Astfel cum subliniază Comisia, atunci când condițiile preliminare prevăzute de articolul 27 menționat sunt îndeplinite, instanța sesizată ulterior are obligația de a suspenda judecarea cauzei, inclusiv din oficiu, și acest lucru fără a putea lua în considerare alte elemente, precum efectivitatea accesului la justiție al unui reclamant. Ea nu dispune în această privință de o marjă de apreciere, spre deosebire de puterea care îi este recunoscută de articolul 28 alineatul (1) din acest regulament.

90. În consecință, propunem, cu titlu subsidiar, să se răspundă negativ la prima parte a celei de a opta întrebări.

C – *Cu privire la interpretarea articolului 28 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001*

91. Cele trei întrebări preliminare care privesc articolul 28 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001(90) vor fi regrupate astfel încât să se examineze, mai întâi, problema dacă această dispoziție se aplică numai dacă condițiile de aplicare a articolului 27 alineatul (1) din acest regulament nu sunt îndeplinite (1), apoi care sunt elementele care

pot fi luate în considerare de instanța sesizată ulterior atunci când aceasta exercită puterea de a aprecia oportunitatea de a suspenda judecarea cauzei care îi este recunoscută în caz de conexitate de articolul 28 menționat (2).

1. *Cu privire la articularea între articolul 27 alineatul (1) și articolul 28 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001 (a șasea întrebare)*

92. În esență, a șasea întrebare urmărește să se stabilească dacă, înainte de a putea aplica articolul 28 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001 – referitor la suspendarea judecării cauzei în caz de conexitate –, instanța sesizată ulterior trebuie să se asigure că articolul 27 alineatul (1) din același regulament – referitor la suspendarea judecării cauzei în caz de litispendență –, nu trebuie să se aplice în privința litigiului pendinte în fața sa sau dacă aceasta poate opta în mod direct pentru aplicarea articolului 28 menționat, fără a examina eventuala aplicabilitate a articolului 27(91).

93. În opinia noastră, răspunsul la această a șasea întrebare va fi necesar numai în cazul în care, contrar propunerii noastre, Curtea ar răspunde la primele patru întrebări preliminare în sensul că dispozițiile articolului 27 din Regulamentul nr. 44/2001 au vocație să se aplice în prezenta cauză, pentru motivul unei identități de obiect, de cauză și de părți și în pofida unei eventuale competențe exclusive a instanței și că aceste dispoziții sunt, așadar, susceptibile să concureze cu cele ale articolului 28 din același regulament.

94. Considerăm că trebuie să se stabilească un raport logic, chiar ierarhic între aceste dispoziții, astfel încât să fie recunoscută o prioritate de aplicare articolului 27 în raport cu articolul 28 amintit, având în vedere diferențele care există între acestea(92).

95. În primul rând, articolele respective vizează obiective oarecum distincte. Desigur, amândouă conțin norme care au drept scop să evite, în măsura în care este posibil, pronunțarea unor hotărâri ireconciliabile, în legătură cu aceeași contestație, în state diferite(93). Cu toate acestea, astfel cum reiese din jurisprudența Curții, caracterul ireconciliabil este conceput într-un mod mai flexibil în privința articolului 28 din Regulamentul nr. 44/2001(94) decât în privința articolului 27 din același regulament, dat fiind că primul urmărește doar să favorizeze o mai bună coordonare a activității jurisdicționale din diverse state membre(95).

96. În al doilea rând, modalitățile de aplicare a acestor dispoziții variază. În timp ce aplicarea articolului 27 necesită în special cumularea factorilor de identitate pe care îi conține, cea a articolului 28 este mai puțin exigentă. Astfel, în lipsa verificării condițiilor necesare pentru ca o litispendență să fie stabilită în sensul articolului 27, două acțiuni care sunt totuși suficient de legate între ele vor putea intra sub incidența dispozițiilor referitoare la conexitate, în cazul în care criteriile care figurează la articolul 28 alineatul (3) sunt, pe de altă parte, îndeplinite(96).

97. În al treilea rând, efectele produse de alineatul (1) al articolului 27 și, respectiv, de alineatul (1) al articolului 28 din Regulamentul nr. 44/2001 sunt foarte diferite, cu toate că și unul, și celălalt se referă la suspendarea judecării cauzei(97). Astfel, instanța sesizată ulterior dispune de o marjă de apreciere în caz de conexitate(98), ipoteză în care aceasta este liberă să nu o invoce din oficiu și să nu suspende procedura, care nu există în caz de litispendență, ipoteză în care suspendarea judecării cauzei trebuie pusă în aplicare în mod necesar, chiar dacă nicio parte nu s-a prevalat de această din urmă excepție.

98. În plus, subliniem că Curtea a afirmat în Hotărârea Tatry, citată anterior, că întrebarea care îi era adresată și care privea domeniul de aplicare al articolului 22 din Convenția de la Bruxelles (care este echivalentul articolului 28 din Regulamentul nr. 44/2001) „se ridic[a] în mod vădit *numai în cazul în care* condițiile de aplicare a articolului 21 din convenție [care este echivalentul articolului 27 din acest regulament] nu sunt reunite” (99). Deducem de aici că există o legătură de subordonare între aceste dispoziții, dat fiind că articolul 28 se aplică numai în lipsa aplicabilității articolului 27 menționat(100).

99. În consecință, propunem să se răspundă la a șasea întrebare că aplicarea articolului 28 alineatul (1) din

Regulamentul nr. 44/2001 presupune efectiv ca instanța sesizată ulterior să fi verificat în prealabil și să fi ajuns la concluzia că criteriile de aplicare a articolului 27 alineatul (1) din același regulament nu sunt îndeplinite în cadrul procedurii pendinte în fața sa.

100. Cu toate acestea, ținând seama de modul de redactare a acestei întrebări(101), precizăm că, în opinia noastră, nu este necesar ca instanța sesizată ulterior să se pronunțe în mod formal, printr-o decizie expresă, cu privire la neaplicarea articolului 27 din Regulamentul nr. 44/2001 în cauză. Este suficient ca această instanță să procedeze în mod sistematic la un control prealabil al eventualei aplicabilități a articolului 27 menționat, atunci când aceasta urmărește să suspende judecarea cauzei în temeiul articolului 28 din acest regulament.

2. *Cu privire la datele care trebuie examinate de instanța sesizată ulterior în cadrul aplicării articolului 28 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001*

101. În esență, prin intermediul celei de a șaptea întrebări și al celei de a doua părți a celei de a opta întrebări, se solicită Curții să se pronunțe cu privire la criteriile pe care o instanță sesizată ulterior cu un litigiu ar avea posibilitatea să le ia în considerare atunci când își exercită facultatea de a suspenda judecarea cauzei care îi este recunoscută de articolul 28 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001, în cazul în care o altă instanță este sesizată deja cu un litigiu conex. În timp ce una dintre întrebările amintite evocă o serie de elemente conjuncturale (a), cealaltă privește dreptul la protecție jurisdicțională al reclamantului care a exercitat acțiunea ulterior (b).

a) Cu privire la examinarea, în cazul suspendării judecării cauzei pentru conexitate, a unor circumstanțe proprii litigiilor pendinte (a șaptea întrebare)

102. În cea de a șaptea întrebare, instanța de trimitere enumeră patru criterii cu privire la care aceasta solicită să se stabilească dacă ar putea, iar nu dacă ar trebui, să fie pertinente pentru a se aprecia oportunitatea de a suspenda sau chiar de a judeca, pentru instanța sesizată ulterior, în caz de conexitate, în conformitate cu articolul 28 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001(102).

103. Textul alineatului (1) amintit nu răspunde la această întrebare. Comisia afirmă că intenția legiuitorului era de a nu întocmi o astfel de listă. Considerăm că o putere de apreciere discreționară este, în consecință, lăsată acestei instanțe, sub rezerva totuși ca aceasta să respecte în toate situațiile finalitatea articolului 28 din acest regulament, care este, în interesul unei bune administrări a justiției în cadrul Uniunii, de a evita proceduri paralele în fața instanțelor din state membre diferite și hotărârile contrare care ar putea rezulta de aici(103).

104. În opinia noastră, instanța sesizată ulterior ar trebui să aibă posibilitatea de a ține seama de toate împrejurările concrete care îi permit să stabilească dacă ar fi potrivit să suspende judecarea cauzei în speța care îi este înaintată(104). Este exclus să se declare aici că un anumit criteriu de apreciere ar fi valabil în mod absolut, în afara oricărui context tangibil, dat fiind că un element care poate fi pertinent într-o cauză nu va fi în mod obligatoriu pertinent în altă cauză.

105. Adăugăm că instanța de trimitere nu precizează dacă urmărește ca fiecare dintre criteriile cu privire la care solicită Curții să se pronunțe să poată fi luat în considerare în mod izolat, în sensul că ar fi suficient prin el însuși. Cu toate acestea, în opinia noastră, niciunul dintre acestea nu poate, singur, să fie determinant. Este necesar mai degrabă ca instanța sesizată ulterior să efectueze o ponderare care implică echilibrarea tuturor elementelor care sunt favorabile sau defavorabile suspendării judecării cauzei în speță.

106. Indiferent de poziția pe care Curtea o va adopta în privința celor patru criterii enunțate în această a șaptea întrebare, lista care este întocmită de instanța de trimitere nu poate fi considerată exhaustivă. O serie de alte criterii de apreciere pot merita să fie luate în considerare în temeiul articolului 28 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001. De exemplu, s-ar putea ține seama de date precum cele sugerate de doctrina germană citată în acest sens de doamna I. Weber(105) sau de indicii care au fost identificate, nelimitativ, de avocatul general Lenz(106).

107. Primul dintre criteriile enumerate în decizia de trimitere privește faptul că prima instanță sesizată este situată într-un stat membru în care durata procedurilor este, din punct de vedere statistic, mult mai mare decât în statul membru în care este situată instanța sesizată ulterior. În opinia noastră, o astfel de evaluare generală a sistemului judiciar din alt stat membru nu poate permite să se deroge de la aplicarea articolului 28 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001(107), ținând seama de principiul echivalenței sistemelor statelor membre care stă la baza acestuia.

108. În schimb, în ipoteza în care instanța sesizată ulterior ar constata *in concreto* că procedura care a fost inițiată prima în alt stat membru are o durată vădit excesivă, această instanță ar putea deduce de aici în mod legitim că nu este oportun, în acest caz precis, să suspende judecarea cauzei în temeiul conexității. În această privință, este necesar să subliniem, prin analogie, că Curtea a admis deja, cu privire la Regulamentul nr. 2201/2003, că instanța sesizată ulterior poate continua examinarea cererii introduse, atunci când a expirat un termen rezonabil de așteptare a răspunsurilor la întrebările formulate de ea(108).

109. Al doilea criteriu avut în vedere privește cazul în care instanța sesizată ulterior ar considera că trebuie să aplice litigiului dreptul statului membru în care ea însăși este situată. Or, în opinia noastră, instanța sesizată ulterior nu poate fi autorizată să se pronunțe nici cu privire la determinarea dreptului aplicabil fondului litigiului pendinte în fața primei instanțe sesizate, nici cu privire la capacitate sau incapacitatea acesteia din urmă de a pune în aplicare dispozițiile de drept material în cauză(109).

110. Al treilea criteriu evocat, inspirat în mod evident de vârsta înaintată a celor două părți din litigiul principal, este legat de vârsta uneia dintre părți. Ne pare evident că acest element individual nu poate fi luat în considerare, întrucât drepturile și obligațiile care intră în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 44/2001 au, aproape fără excepție, un caracter nepersonal(110).

111. Al patrulea și ultimul criteriu evocat în cea de a șaptea întrebare se referă la șansele de reușită a cererii în fața primei instanțe sesizate. Ne opunem faptului ca instanța sesizată ulterior să poată fi astfel autorizată să se pronunțe anticipat cu privire la rezultatul procedurii pendinte în fața unei alte instanțe. Dat fiind că această instanță nici nu ar fi ascultat toate părțile cu privire la pretențiile lor în cadrul primei proceduri, nici nu ar fi solicitat comunicarea mijloacelor de probă pe care acestea se întemeiază, un astfel de demers ar fi contrar principiului unei bune administrări a justiției și dreptului fundamental la un proces echitabil.

b) Cu privire la examinarea, în cazul suspendării judecării cauzei pentru conexitate, a unei eventuale atingeri aduse dreptului la protecție jurisdicțională a unei părți (a doua parte a celei de a opta întrebări)

112. A doua parte a celei de a opta întrebări invită Curtea să declare dacă instanța sesizată ulterior poate sau trebuie să țină seama de protecția dreptului reclamantului care a sesizat-o de a avea acces la justiție, în cadrul aplicării articolului 28 din Regulamentul nr. 44/2001, așadar, atunci când există o conexitate între acțiunea care este pendinte în fața acestei instanțe și o acțiune pendinte în fața unei instanțe din alt stat membru.

113. Ca și în ceea ce privește prima parte a acestei întrebări, considerăm că, deși instanța de trimitere nu a precizat obiectul cererii sale, răspunsul trebuie să se limiteze la interpretarea alineatului (1) al articolului 28 menționat, ținând seama de elemente din prezenta cauză. În consecință, singura ipoteză examinată în acest caz va fi cea în care instanța sesizată ulterior urmărește să suspende judecarea cauzei, iar nu să își decline competența(111).

114. În opinia noastră, protecția dreptului fundamental evocat poate avea un rol important în temeiul aplicării articolului 28 alineatul (1) din regulamentul menționat. Astfel, contrar condițiilor valabile pentru articolul 27 alineatul (1) din același regulament, instanța sesizată ulterior dispune în acest cadru de o putere de apreciere care îi permite să se asigure că nu se va aduce o atingere gravă dreptului de acces la justiție al reclamantului care a sesizat această instanță, în conformitate cu articolul 47 din cartă(112), în cazul în care aceasta ar decide să suspende judecarea cauzei. În consecință, este necesar, în opinia noastră, să se răspundă afirmativ la această a doua parte a celei de a opta întrebări.

IV – Concluzie

115. Având în vedere considerațiile precedente, propunem Curții să răspundă la întrebările preliminare adresate de Oberlandesgericht München după cum urmează:

„1) Cu titlu principal:

- Ca răspuns la a treia întrebare: Articolul 22 punctul 1 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială trebuie interpretat în sensul că ține de temeiul de atribuire a competenței exclusive că această dispoziție prevede «în materie de drepturi reale imobiliare» o acțiune prin care se solicită să se constate că pârâțul nu și-ar fi exercitat în mod valabil dreptul real de preempțiune în privința unui imobil.
- Ca răspuns la a patra întrebare: Articolul 27 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001 trebuie interpretat în sensul că instanța sesizată ulterior este obligată să examineze dacă ea însăși este exclusiv competentă în temeiul articolului 22 punctul 1 din același regulament, de unde ar rezulta că prima instanță sesizată ar fi incompetentă și că o eventuală hotărâre din partea sa nu ar fi recunoscută în temeiul articolului 35 alineatul (1) din regulamentul menționat.
- Ca răspuns la a șaptea întrebare: Articolul 28 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001 trebuie interpretat în sensul că instanța sesizată ulterior nu poate ține seama, în cadrul exercitării puterii de apreciere care îi este recunoscută prin această dispoziție, de considerații precum: faptul că prima instanță sesizată este situată într-un stat membru în care durata procedurilor este, din punct de vedere statistic, iar nu *in concreto*, mult mai mare decât în statul membru în care aceasta este situată, faptul că, după aprecierea instanței sesizate ulterior, ar trebui să se aplice dreptul statului membru în care aceasta este situată, vârsta uneia dintre părți sau șansele de reușită a cererii în fața primei instanțe sesizate.
- Ca răspuns la a doua parte a celei de a opta întrebări: Articolul 28 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001 trebuie interpretat în sensul că, în cadrul deciziei sale de suspendare a judecării cauzei în această privință, instanța sesizată ulterior are obligația de a ține seama de dreptul la protecție jurisdicțională eficientă a reclamantului care a sesizat această instanță ulterior.
- Nu este necesar să se răspundă la celelalte întrebări.

2) Cu titlu subsidiar:

- Ca răspuns la prima și la a doua întrebare: Noțiunea «cereri [...] între aceleași părți» în sensul articolului 27 din Regulamentul nr. 44/2001 trebuie interpretată în sensul că aceasta nu include situațiile în care două părți sunt pârâte în cadrul unui prim litigiu și sunt reclamantă și, respectiv, pârâtă în cadrul unui al doilea litigiu. Noțiunea «cereri având același obiect și aceeași cauză» în sensul aceluiași articol trebuie interpretată în sensul că aceasta nu include cazul în care două litigii dau naștere la pretenții și la motive diferite, chiar dacă acestea au în comun aceeași chestiune preliminară.
- Ca răspuns la a cincea întrebare: Articolul 27 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001 trebuie interpretat în sensul că instanța sesizată ulterior nu este obligată, în cadrul deciziei sale în temeiul acestei dispoziții, să examineze susținerea uneia dintre părți potrivit căreia cealaltă parte ar fi săvârșit un abuz de drept prin faptul că a exercitat acțiunea în fața primei instanțe sesizate.
- Ca răspuns la a șasea întrebare: Articolul 27 alineatul (1) și articolul 28 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001 trebuie interpretate în sensul că aplicarea acestei din urmă dispoziții

presupune că instanța sesizată ulterior a stabilit în prealabil că prima dintre aceste dispoziții nu este aplicabilă în cauza pendinte în fața sa.

- Ca răspuns la prima parte a celei de a opta întrebări: Articolul 27 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001 trebuie interpretat în sensul că, în cadrul deciziei sale de suspendare a judecării cauzei în această privință, instanța sesizată ulterior nu are obligația de a ține seama de dreptul la protecție jurisdicțională efectivă a reclamantului care a sesizat această instanță ulterior.”

1 – Limba originală: franceza.

2 – JO 2001, L 12, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 3, p. 74.

3 – Potrivit acestei dispoziții, „[u]rmătoarele instanțe au competență exclusivă, indiferent de domiciliu: [...] în materie de drepturi reale imobiliare [...] instanțele din statul membru pe teritoriul căruia este situat imobilul”.

4 – Din cuprinsul alineatului (1) al articolului 27 menționat reiese că: „[î]n cazul în care cereri *având același obiect și aceeași cauză* sunt introduse *între aceleași părți* înaintea unor instanțe din state membre diferite, instanța sesizată ulterior suspendă din oficiu acțiunea până în momentul în care se stabilește competența primei instanțe sesizate”. Cuvintele subliniate corespund celor două expresii a căror interpretare se solicită în mod special în cadrul prezentei cauze.

5 – În conformitate cu articolul 28 alineatul (1), „[î]n cazul în care acțiuni conexe sunt pendinte înaintea unor instanțe din state membre diferite, instanța sesizată ulterior poate suspenda judecata”. Alineatul (3) al aceluiași articol prevede că, „[î]n înțelesul prezentului articol, sunt considerate conexe acele acțiuni care sunt atât de strâns legate între ele încât este oportună instrumentarea și judecarea lor în același timp pentru a se evita riscul pronunțării unor hotărâri ireconciliabile în cazul judecării separate a cauzelor”.

6 – A se vedea a treia întrebare preliminară.

7 – A se vedea a patra întrebare preliminară.

8 – Capitolul III secțiunea 1 din Regulamentul nr. 44/2001 privește recunoașterea într-un stat membru a hotărârilor pronunțate în alt stat membru. În cadrul secțiunii menționate, articolul 34 punctul 3 prevede că o hotărâre nu este recunoscută, printre altele, dacă aceasta este ireconciliabilă cu o hotărâre pronunțată între aceleași părți în statul membru solicitat. Articolul 35 alineatul (1) adaugă că aceeași situație se regăsește „dacă sunt nesocotite dispozițiile din secțiunile 3, 4 și 6 din capitolul II [...]”, ceea ce include competența exclusivă în materie de drepturi reale imobiliare.

9 – A se vedea prima și a doua întrebare preliminară.

10 – A se vedea a cincea întrebare preliminară și prima parte a celei de a opta întrebări preliminare.

11 – A se vedea a șasea întrebare preliminară.

[12](#) – A se vedea a șaptea întrebare preliminară și a doua parte a celei de a opta întrebări preliminare.

[13](#) – Această dispoziție prevede că „[u]n imobil poate fi grevat de o sarcină dacă se recunoaște un drept de preempțiune celui în favoarea căruia a fost instituită sarcina, în raport cu proprietarul”.

[14](#) – Articolul 463 din BGB prevede că „[t]itularul unui drept de preempțiune asupra unui bun își poate exercita acest drept din momentul în care proprietarul a încheiat un contract de vânzare a bunului cu un terț”. Potrivit articolului 464 din BGB: „[e]xercitarea dreptului de preempțiune se face prin declarație adresată vânzătorului. Declarația nu trebuie să îndeplinească forma cerută pentru contractul de vânzare. [...] Prin exercitarea dreptului de preempțiune, vânzarea se încheie între titularul dreptului de preempțiune și vânzător în condițiile convenite între vânzător și terț”.

[15](#) – Potrivit acestei dispoziții, „[t]ransferul dreptului de proprietate asupra unui teren [...] se realizează prin acordul de voință al titularului și al celeilalte părți cu privire la modificarea juridică ce urmează a se realiza și prin înregistrarea modificării juridice în cartea funciară, în măsura în care legea nu prevede altfel”.

[16](#) – Acesta prevede că „[î]nregistrarea se realizează dacă este încuviințată de cel ale cărui drepturi sunt afectate prin înregistrare”.

[17](#) – În susținerea acestei cereri, doamna I. Weber a invocat că dreptul de retractare convenit între societatea Z. GbR și doamna M. Weber nu produce efecte în privința sa și nu face parte din clauzele contractuale care îi sunt aplicabile în urma exercitării dreptului de preempțiune.

[18](#) – JO 1972, L 299, p. 32, Ediție specială, 19/vol. 10, p. 3, convenție, astfel cum a fost modificată de convențiile succesive referitoare la aderarea noilor state membre la această convenție (denumită în continuare „Convenția de la Bruxelles”).

[19](#) – A se vedea în special Hotărârea din 14 noiembrie 2013, Maletic (C-478/12, punctul 27 și jurisprudența citată).

[20](#) – Și anume articolul 16 punctul 1 litera (a), articolul 21 primul paragraf și, respectiv, articolul 22 primul paragraf din Convenția de la Bruxelles.

[21](#) – A se vedea Hotărârea din 25 octombrie 2012, Folien Fischer și Fofitec (C-133/11, punctele 31 și 32), precum și Hotărârea din 3 octombrie 2013, Schneider (C-386/12, punctul 21), cu privire la articolele 27 și, respectiv, 22 din Regulamentul nr. 44/2001.

[22](#) – Și anume, o identitate de părți, de cauză și de obiect.

[23](#) – În susținerea pretențiilor sale, aceasta invocă faptul că procedura inițiată în Italia nu s-a întemeiat pe un drept real, ci pe obligațiile care există între societatea Z. GbR și ea însăși în temeiul contractului încheiat la 28 octombrie 2009. Aceasta adaugă că chestiunea preliminară prezentată în cadrul aceleiași proceduri, prin care se urmărește să se afle dacă doamna I. Weber și-a exercitat dreptul de preempțiune în condiții valabile, nu ar intra în domeniul de aplicare al articolului 22 punctul 1 menționat, din moment ce existența acestui drept și prerogativele care decurg de aici nu sunt contestate.

[24](#) – A se vedea în special Hotărârea din 21 februarie 2013, ProRail (C-332/11, punctul 31).

[25](#) – Potrivit deciziei de trimitere, „[p]rin intermediul primului capăt principal de cerere, Z. GbR a solicitat instanței civile din Milano «să constate nulitatea și ineficiența exercitării dreptului de preempțiune de către doamna I. [Weber] și să declare că aceasta nu a acceptat condițiile contractuale convenite între Z. GbR și doamna M. [Weber] nici în totalitate, nici, în special, în privința dreptului de retractare al vânzătorului»”.

[26](#) – A se vedea Ordonanța din 5 aprilie 2001, Gaillard (C-518/99, Rec., p. I-2771, punctul 13), în care se precizează că această definiție autonomă permite să se asigure, în măsura posibilului, egalitatea și uniformitatea drepturilor și obligațiilor care decurg din convenția menționată pentru statele contractante și persoanele interesate, precum și Hotărârea din 18 mai 2006, ČEZ (C-343/04, Rec., p. I-4557, punctul 25 și jurisprudența citată).

[27](#) – A se vedea prin analogie, în ceea ce privește noțiunea „materie civilă și comercială” în sensul Regulamentului nr. 44/2001, Hotărârea Schneider, citată anterior (punctul 18).

[28](#) – Subliniem că nu numai instanța în circumscripția căreia se află imobilul este competentă conform articolului 22 din Regulamentul nr. 44/2001, ci această competență aparține tuturor instanțelor din statul membru astfel desemnat.

[29](#) – Domnul P. Jenard, în raportul său referitor la convenția privind competența judiciară și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO 1979, C 59, p. 1, în special p. 35), a subliniat că „aceste contestații determină, astfel, în mod frecvent, verificări, anchete, expertize care vor trebui să fie efectuate la fața locului. În plus, materia este supusă adeseori, în parte, utilizărilor care sunt cunoscute în general numai de instanțele de la locul unde se află imobilul sau, cel puțin, din țara în care este situat imobilul”. Adăugăm că, în mai multe state membre, pentru a fi opozabile terților, drepturile reale imobiliare trebuie să fie înregistrate în cartea funciară sau în alt registru public care beneficiază de o prezumție de fiabilitate, a cărei întreținere este încredințată uneori instanțelor de la locul unde este situat imobilul și că, în orice caz, hotărârile pronunțate de acestea din urmă care afectează drepturile astfel înregistrate trebuie să fie comunicate din oficiu în scopul înregistrării.

[30](#) – A se vedea printre altele Hotărârea ČEZ, citată anterior (punctele 28 și 29, precum și jurisprudența citată).

[31](#) – A se vedea Ordonanța Gaillard, citată anterior (punctul 14), Hotărârea din 13 octombrie 2005, Klein (C-73/04, Rec., p. I-8667, punctul 15), și Hotărârea ČEZ, citată anterior (punctul 26, precum și jurisprudența citată).

[32](#) – Articolul 23 alineatul (5) din regulamentul menționat prevede, printre altele, că „[c]onvențiile atributive de competență [...] nu au efect juridic [...] dacă instanțele de la competența cărora acestea derogă au competență exclusivă în temeiul articolului 22”.

[33](#) – Hotărârea Schneider, citată anterior (punctul 21 și jurisprudența referitoare la Convenția de la Bruxelles, citată anterior).

[34](#) – A se vedea printre altele Hotărârea din 17 mai 1994, Webb (C-294/92, Rec., p. I-1717, punctul 14), și Ordonanța Gaillard, citată anterior (punctele 16 și 17, precum și jurisprudența citată).

[35](#) – Cu excepția prevăzută în cazul acțiunilor în materie de închiriere a unor imobile de punctul 1 menționat.

[36](#) – Observăm că domnul P. Schlosser, în raportul său cu privire la Convenția referitoare la aderarea Regatului Danemarcei, a Irlandei și a Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord la convenția privind competența judiciară și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială, precum și la Protocolul cu privire la interpretarea acesteia de către Curtea de Justiție (JO 1979, C 59, p. 71, denumit în continuare „raportul Schlosser”), a menționat, printre drepturile reale care există în statele membre de origine, în special în Germania, „drepturile care conferă un drept de preferință” (a se vedea punctul 166).

[37](#) – Prin Convenția din 26 mai 1989 referitoare la aderarea Regatului Spaniei și a Republicii Portugheze (JO L 285, p. 1).

[38](#) – În acest sens, a se vedea Gaudemet-Tallon, H., *Compétence et exécution des jugements en Europe*, LGDJ, Paris, ediția a 4-a, 2010, punctul 338-1; Magnus, U., și Mankowski, P. (ed.), *European Commentaries on Private International Law, Brussels I Regulation*, Sellier, München, ediția a 2-a, 2012, p. 478 și urm., punctele 5 și 10, precum și p. 496, punctul 55.

[39](#) – Hotărârea din 27 iunie 1991 (C-351/89, Rec., p. I-3317), al cărei punct 26 menționează: „*sub rezerva ipotezei în care instanța sesizată ulterior ar dispune de o competență exclusivă prevăzută de convenție și, în special, de articolul 16 din aceasta [...], instanța sesizată ulterior nu poate decât să suspende judecarea cauzei*” (sublinierea noastră). Deși nicio competență exclusivă nu a fost revendicată în favoarea instanței sesizate ulterior în litigiul principal (a se vedea punctul 21 din hotărâre), Curtea a evocat totuși acest aspect, la fel ca și avocatul general Van Gerven (a se vedea punctul 9 din concluziile sale prezentate în această cauză).

[40](#) – *Ibidem*, punctele 21, 25 și 26 din hotărârea menționată, precum și punctul 13 din concluziile menționate.

[41](#) – Hotărârea din 9 decembrie 2003 (C-116/02, Rec., p. I-14693, punctul 47).

[42](#) – A se vedea punctele 41-54 din hotărârea menționată, cu precizarea că avocatul general Léger se pronunțase în sens contrar (a se vedea punctul 57 și urm. din concluziile sale prezentate în cauza în care s-a pronunțat această hotărâre).

[43](#) – Punctele 49-51 din aceeași hotărâre.

[44](#) – În schimb, conform articolului 29 din Regulamentul nr. 44/2001, aplicabil atât în caz de litispendență, cât și în caz de conexitate, „[d]acă acțiunile intră în *competența exclusivă a mai multor instanțe*, orice instanță, alta decât cea care a fost sesizată inițial, *iși declină competența în favoarea acesteia din urmă*” (sublinierea noastră).

[45](#) – Potrivit articolului 25 menționat, „[d]acă o instanță dintr-un stat membru este sesizată pe cale principală cu un litigiu asupra căruia instanța din alt stat membru este exclusiv competentă în temeiul articolului 22, aceasta se declară, din oficiu, necompetentă”.

[46](#) – Obiectiv anunțat în considerentul (15) al regulamentului menționat.

[47](#) – Și anume prima, a doua, a cincea și a opta întrebare preliminară.

[48](#) – În conformitate cu jurisprudența referitoare la interpretarea articolului 21 din Convenția de la Bruxelles, care este echivalentul articolului 27 din Regulamentul nr. 44/2001, a se vedea în special Hotărârea din 8 decembrie 1987, Gubisch Maschinenfabrik (144/86, Rec., p. 4861, punctul 11), și Hotărârea din 19 mai 1998, Drouot assurances (C-351/96, Rec., p. I-3075, punctul 16).

[49](#) – Hotărârea din 6 decembrie 1994 (C-406/92, Rec., p. I-5439, punctul 53).

[50](#) – Astfel, la fel ca și guvernul elvețian, considerăm că normele referitoare la litispendență urmăresc să prevină riscul unor „hotărâri contradictorii în mod formal” și, așadar, total incompatibile între ele în etapa executării.

[51](#) – Hotărârea Tatry, citată anterior (punctul 31), precum și Concluziile avocatului general Tesauo prezentate în acea cauză (punctele 14 și 20).

[52](#) – Hotărârea Tatry, citată anterior (punctele 29 și 34). În acest caz, instanța sesizată ulterior are obligația de a-și declina competența numai în măsura în care părțile din litigiul aflat pe rolul său sunt de asemenea părți la procedura inițiată anterior, iar procedura sa poate continua între celelalte părți.

[53](#) – Hotărârea Drouot assurances, citată anterior (punctele 19 și 23).

[54](#) – De exemplu, interesele unei societăți și ale sucursalei sale al cărei capital social ar fi deținut integral de această societate pot fi indisolubile și identice în anumite cazuri, dar acest lucru nu conduce în mod necesar la faptul ca o hotărâre pronunțată împotriva acestei societăți într-un stat membru să poată fi executată împotriva sucursalei sale în statul membru în care aceasta din urmă este stabilită.

[55](#) – Denumită în continuare „CEDO”. „Dreptul la un proces echitabil” prevăzut la articolul 6 amintit include accesul la o instanță, în special într-un termen rezonabil, echitatea procedurii, în special în ceea ce privește probele, și dreptul la o procedură contradictorie (paragraful 1), precum și prezumția de nevinovăție (paragraful 2) și dreptul la apărare (paragraful 3). Articolul 13 protejează „dreptul la un recurs efectiv”.

[56](#) – Denumită în continuare „carta”. Paragrafele menționate privesc dreptul la o cale de atac eficientă și, respectiv, dreptul la un proces echitabil, în timp ce al treilea paragraf al acestui articol 47 privește asistența juridică. Cu privire la originile și la conținutul acestei dispoziții, a se vedea Explicațiile cu privire la Carta drepturilor fundamentale (JO 2007, C 303, p. 17) și în special Hotărârea din 13 martie 2007, Unibet (C-432/05, Rep., p. I-2271, punctul 37), și Hotărârea din 18 martie 2010, Alassini și alții (C-317/08-C-320/08, Rep., p. I-2213, punctul 61).

[57](#) – Acest lucru este adevărat, având în vedere versiunea în limba franceză a acestei dispoziții, care prevede cereri introduse „*entre les mêmes parties*”, dar și, astfel cum subliniază guvernul german, având în vedere alte versiuni lingvistice, în special versiunile germană („*zwischen denselben Parteien*”), spaniolă („*entre las mismas partes*”), engleză („*between the same parties*”), italiană („*tra le stesse parti*”), olandeză („*tussen dezelfde partijen*”), portugheză („*entre as mesmas partes*”) și finlandeză („*samojen asianosaisten välillä*”) (sublinierea noastră).

[58](#) – A se vedea printre altele considerentele (10) și (15) ale acestui regulament, precum și Hotărârea Drouot assurances, citată anterior (punctul 17).

[59](#) – Precizăm că doamna M. Weber susține că prima întrebare preliminară nu are nicio relevanță pentru aplicarea articolului 27 din Regulamentul nr. 44/2001 în cazul concret.

[60](#) – Cu alte cuvinte, ar fi nerezonabil să se ridice problema dacă acțiunea unui reclamant A împotriva unui pârât B are același obiect și aceeași cauză, în scopul aplicării articolului 27 din regulamentul menționat, ca și o acțiune a unui reclamant C împotriva unui pârât D.

[61](#) – A se vedea punctul 14 din hotărârea menționată.

[62](#) – Spre deosebire, printre altele, de versiunea franceză, care distinge în mod expres între cauza și obiectul acțiunilor, versiunea în limba germană are următorul cuprins: „Klagen wegen desselben Anspruchs”, ceea ce se poate exprima prin „cereri întemeiate pe aceleași pretenții”. Precizăm că nu este un caz izolat, dat fiind că versiunea în limba engleză conține de asemenea o formulă nedistinctivă („proceedings involving the same cause of action”). În această privință, a se vedea Magnus, U., și Mankowski, P., *op. cit.*, p. 502 și urm.

[63](#) – Hotărârea Tatry, citată anterior (punctele 39 și 41), precum și Hotărârea din 14 octombrie 2004, Mærsk Olie & Gas (C-39/02, Rec., p. I-9657, punctele 35 și 38).

[64](#) – Hotărârea Gubisch Maschinenfabrik, citată anterior (punctul 15 și urm.). Curtea a hotărât că, întrucât acțiunea în executarea unui contract introdusă într-un stat membru care are drept scop să asigure eficacitatea acestuia și acțiunea în scopul anulării și al rezoluțiunii aceluiși contract introdusă în alt stat membru au ca scop tocmai să înlăture orice eficacitate a acestuia, forța obligatorie a acestui contract se afla astfel „în centrul” acestor două proceduri concurente, cea de a doua putând fi chiar considerată ca constituind numai un mijloc de apărare împotriva primei proceduri.

[65](#) – Hotărârea din 8 mai 2003, Gantner Electronic (C-111/01, Rec., p. I-4207, punctul 32).

[66](#) – De exemplu, o aceeași chestiune preliminară referitoare la competența de reprezentare a unui mandatar s-ar putea ridica în litigii privind contracte de vânzare distincte.

[67](#) – A se vedea nota de subsol 64 din prezentele concluzii.

[68](#) – Nici hotărârea pronunțată la 23 mai 2013 de Tribunale ordinario di Milano, care a fost depusă la prezentul dosar, nu precizează temeiul juridic al cererilor cu care a fost sesizat.

[69](#) – Dispoziție citată la nota de subsol 14 din prezentele concluzii.

[70](#) – Hotărârea Tatry, citată anterior (punctul 39). Mai precis, în Hotărârea Gubisch Maschinenfabrik, citată anterior, Curtea a admis că cele două litigii concurente aveau la bază aceeași cauză, dat fiind că acestea se întemeiau pe „același raport contractual” (a se vedea punctul 15).

[71](#) – A se vedea deja, în ceea ce privește raporturile dintre articolele 21 și 22 din Convenția de la Bruxelles, Boularbah, H., „La notion de «mêmes parties», condition de la litispendance communautaire”, *Journal des tribunaux*, 1998, nr. 37, p. 774 și urm., în special p. 776.

[72](#) – A se vedea în special Hotărârea din 24 aprilie 2012, Kamberaj (C-571/10, punctul 41 și jurisprudența citată).

[73](#) – Subliniem că guvernul elvețian a arătat de asemenea că decizia de trimitere nu permite să se stabilească dacă și în ce măsură ar exista un abuz al dreptului de a exercita acțiunea în prezenta cauză.

[74](#) – Pentru a susține această poziție, potrivit căreia ar fi posibil să se deroge de la norma privind suspendarea judecării cauzei prevăzută la articolul 27 menționat atunci când desfășurarea faptelor demonstrează că o parte se prevalează de acestea în mod abuziv, guvernul elvețian subliniază că o hotărâre a fost pronunțată deja în acest sens de Bundesgericht din Elveția (Hotărârea din 6 iulie 2007, 4A_143/2007, E), cu privire la dispoziția echivalentă a Convenției privind competența judiciară și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială, semnată la Lugano la 16 septembrie 1988 (JO L 319, p. 9).

[75](#) – Cu privire la riscul unor astfel de tactici procedurale, a se vedea Magnus, U., și Mankowski, P., *op. cit.*, p. 483 și urm., punctele 17 și 18.

[76](#) – Aceasta subliniază că societatea Z. GbR a exercitat acțiunea în Italia din cauza lungimii procedurilor din acest stat membru, pentru a face să eșueze achiziția sa licită a cotei-părți a doamnei M. Weber din imobilul situat în Germania, precum și pentru a o descuraja să se apere, având în vedere în special vârsta sa înaintată. Aceasta afirmă că, cu puțin timp înainte de introducerea acestei acțiuni în Italia, doamna M. Weber, care este, ca și ea, pârâtă în procedura italiană, a locuit la Milano, unde se află cabinetul de avocatură al fiului său, care este membru în conducerea societății Z. GbR.

[77](#) – Hotărârea Gasser, citată anterior (punctele 70 și 73).

[78](#) – *Ibidem* (punctul 71).

[79](#) – *Ibidem* (punctul 72).

[80](#) – Ceea ce constituie obiectul principal al acestui articol (a se vedea punctul 42 din prezentele concluzii).

[81](#) – Această din urmă expresie figurează în motivarea deciziei de trimitere referitoare la întrebarea respectivă.

[82](#) – A se vedea punctul 15 din prezentele concluzii.

[83](#) – A se vedea, printre altele, considerentul (16) al regulamentului menționat.

[84](#) – Aceasta precizează că principiul respectiv este consacrat, chiar dacă, în realitate, există diferențe între statele

membre, fapt care era cunoscut în momentul adoptării Regulamentului nr. 44/2001 și este valabil și astăzi.

[85](#) – Aceasta evocă situații extreme în care activitatea primei instanțe sesizate ar fi suspendată, de exemplu, din cauza conflictelor armate sau a catastrofelor naturale ale căror efecte s-ar prelungi și s-ar opune continuării administrării justiției.

[86](#) – Cu privire la această noțiune, a se vedea, printre altele, Prechal, S., și Widdershoven, R., „Redefining the Relationship between «Rewe-effectiveness» and Effective Judicial Protection”, *Review of European Administrative Law*, 2011, vol. 4, nr. 2, p. 31.

[87](#) – A se vedea punctul 55 din prezentele concluzii. Două aspecte ale dreptului amintit par, în opinia noastră, să fie vizate în mod deosebit în această situație: pe de o parte, aplicarea litispendenței ar putea genera un obstacol în calea accesului la justiție al reclamantului care a inițiat a doua procedură și, pe de altă parte, o durată prelungită a primei proceduri ar putea determina o încălcare a dreptului la un proces echitabil.

[88](#) – A se vedea, în ceea ce privește respectarea dreptului la apărare, Hotărârea din 15 martie 2012, G (C-292/10, punctul 47 și urm.). A se vedea de asemenea prin analogie Hotărârea din 22 decembrie 2010, Aguirre Zarraga (C-491/10 PPU, Rep., p. I-14247, punctul 59 și urm.), în ceea ce privește Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 [Regulamentul (CE) al Consiliului din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1347/2000 (JO L 338, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 183)], în care Curtea a subliniat că sistemele de recunoaștere și de executare a hotărârilor pronunțate într-un stat membru stabilite de regulamentul menționat se întemeiază pe principiul încrederii reciproce între statele membre în ceea ce privește faptul că ordinele juridice naționale respective sunt în măsură să furnizeze o protecție echivalentă și efectivă a drepturilor fundamentale, recunoscute la nivelul Uniunii Europene, în special în cartă.

[89](#) – Astfel, articolul 27 din Regulamentul nr. 44/2001 se limitează să organizeze repartizarea competențelor între instanțele statelor membre sesizate în mod concurent cu litigiilor identice. A se vedea prin analogie Hotărârea Gasser, citată anterior, în care, invitată să interpreteze articolul 21 din Convenția de la Bruxelles (care este echivalentul articolului 27 menționat) în special cu respectarea articolului 6 din CEDO (punctul 59 și urm.), Curtea și-a recentrat răspunsul pe economia și finalitatea acestei convenții și pe încrederea pe care statele contractante o acordă reciproc sistemelor lor juridice și instituțiilor lor judiciare (punctul 70 și urm.). A se vedea de asemenea Magnus, U., și Mankowski, P., *op. cit.*, p. 487 și urm.

[90](#) – Și anume a șasea, a șaptea și a opta întrebare preliminară.

[91](#) – Doamna I. Weber arată că această problemă se ridică întrucât Landgericht München I a decis să suspende judecarea cauzei în două rânduri, mai întâi în temeiul articolului 27 alineatul (1) menționat, apoi al articolului 28 alineatele (1) și (3) menționat, precizând că Oberlandesgericht München s-ar afla la originea acestei rectificări.

[92](#) – În acest sens, doamna I. Weber și guvernul elvețian citează analiza articolului 28 menționat efectuată de doctrina germană [Rauscher, T., și Leible, S., *Europäisches Zivilprozess- und Kollisionsrecht EuZPR/EuIPR, Kommentar, Brüssel I-VO, LugÜbk 2007*, Sellier, München, 2011; Hüßtege, R., în Thomas, H., și Putzo, H. (dir.), *Zivilprozessordnung, Kommentar*, Beck, München, ediția a 32-a, 2011] și de doctrina elvețiană [Bucher, A., *Loi sur le droit international privé/Convention de Lugano*, Helbing Lichtenhahn, Basel, 2011; Mabillard, R., în Oetiker, C., și Weibel, T. (dir.), *Lugano Übereinkommen*, Helbing Lichtenhahn, Basel, 2011].

[93](#) – A se vedea pagina 13 din raportul Jenard, menționat la nota de subsol 29 din prezentele concluzii, *op. cit.*, p. 13, în ceea ce privește dispozițiile echivalente ale Convenției de la Bruxelles, precum și considerentul (15) al Regulamentului nr. 44/2001.

[94](#) – În Hotărârea Tatry, citată anterior (punctul 53), în ceea ce privește articolul 22 din Convenția de la Bruxelles, Curtea a hotărât că „[i]nterpretarea [noțiunii de conexitate] trebuie să fie largă și să cuprindă toate cazurile în care există un risc de soluții contrare, chiar dacă hotărârile pot fi executate separat și dacă consecințele juridice ale acestora nu se exclud reciproc”. A se vedea de asemenea Hotărârea din 13 iulie 2006, Roche Nederland și alții (C-539/03, Rec., p. I-6535, punctul 22).

[95](#) – Hotărârea Tatry, citată anterior (punctul 55), și Concluziile avocatului general Tesauro prezentate în acea cauză (punctul 28).

[96](#) – Dispoziție citată la nota de subsol 5 din prezentele concluzii.

[97](#) – Amintim că obiectul întrebării preliminare în discuție nu include alineatele (2) ale articolelor amintite, care privesc, la rândul lor, declinarea competenței de către instanța sesizată ulterior.

[98](#) – În această privință, a se vedea elementele de răspuns la a șaptea întrebare preliminară, prezentate în continuare.

[99](#) – Punctele 49 și 50 (sublinierea noastră).

[100](#) – Conform Cadiet, L., Jeuland, E., și Amrani-Mekki, S. (dir.), *Droit processuel civil de l'Union européenne*, LexisNexis, Paris, 2011, punctul 129, conexitatea este „un tip de litispendență imperfectă”, întrucât „condițiile pentru stabilirea unei situații de conexitate sunt mai puțin riguroase decât cele ale litispendenței. Rezultă că și efectele care decurg de aici sunt mai puțin riguroase”.

[101](#) – Instanța de trimitere evocă necesitatea ca instanța sesizată ulterior „să se fi pronunțat”.

[102](#) – Trebuie să se distingă între această putere de apreciere și faptul de a stabili dacă există într-adevăr conexitate, având în vedere criteriile de proximitate între acțiunile concurente care sunt definite de alineatul (3) al acestui articol.

[103](#) – A se vedea Hotărârile citate anterior Tatry (punctul 55), precum și Overseas Union Insurance și alții (punctul 16), în ceea ce privește obiectivul articolului 22 din Convenția de la Bruxelles, dispoziție care este echivalentul articolului 28 din Regulamentul nr. 44/2001, precum și considerentul (15) al acestui regulament.

[104](#) – A se vedea punctul 75 din Concluziile avocatului general Lenz în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea din 20 ianuarie 1994, Owens Bank (C-129/92, Rec., p. I-117), cu privire la articolul 22 din convenția menționată.

[105](#) – Aceasta menționează interesele, comportamentele și motivările părților, intensitatea legăturii, stadiul și durata procedurii în speță, șansele de reușită a cererii, principiul economiei procedurale, în ceea ce privește eforturile, costurile

și proximitatea probelor, competența sau necompetența primei instanțe sesizate, precum și posibilitatea de recunoaștere.

[106](#) – Și anume, „gradul de conexitate și riscul unor decizii contrare”, „stadiul atins în cadrul procedurilor corespunzătoare și proximitatea instanțelor sesizate în raport cu situația de fapt” (a se vedea punctul 76 din Concluziile avocatului general Lenz prezentate în cauza Owens Bank, citată anterior). Aceste criterii sunt analoge celor care au fost admise de legiuitor în cadrul reformării Regulamentului nr. 44/2001, dar numai în ceea ce privește acțiunile concurente care sunt pendinte într-un stat membru și într-un stat terț. A se vedea considerentele (23) și (24), precum și articolul 33 (cu privire la litispendență) și articolul 34 (cu privire la conexitate) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO L 351, p. 1), aplicabil, în esență, de la 10 ianuarie 2015.

[107](#) – În Hotărârea Gasser, citată anterior (punctul 70 și urm.), Curtea s-a pronunțat în acest sens, dar cu privire la dispoziția Convenției de la Bruxelles echivalentă articolului 27 din Regulamentul nr. 44/2001, așadar, în materie de litispendență, iar nu de conexitate.

[108](#) – Hotărârea din 9 noiembrie 2010, Purrucker (C-296/10, Rep., p. I-11163, punctele 82 și 83).

[109](#) – A se vedea prin analogie, cu privire la refuzul de a aplica teoria „*forum non conveniens*” în cazul unei litispendențe care intră sub incidența Convenției de la Bruxelles, punctele 78 și 181 din raportul domnului Schlosser, menționat la nota de subsol 36 din prezentele concluzii.

[110](#) – Rezervăm, între altele, situația acțiunilor referitoare la drepturile morale ale unui autor asupra operei sale.

[111](#) – Astfel, alineatul (2) al acestui articol privește posibilitatea declinării competenței atunci când una dintre părți solicită acest lucru, sub rezerva de a se stabili deja că prima instanță sesizată are competența să se pronunțe cu privire la cererile conexe și dacă legislația internă permite conexarea acestor acțiuni.

[112](#) – A se vedea de asemenea punctul 87 din prezentele concluzii.